ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'. - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 62 | ΑΘΗΝΑΙ 30 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1947

ΕΥΤΥΧΕΣ ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ 1948

Τὸ ἔτος 1947 ἀπερχόμενον ἐγκαταλείπει ὄπισθέν του τὴν συμφοράν καὶ τὴν δυστυχίαν, τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν ὄλεθρον, τὴν οἰμωγὴν καὶ τὸν θρῆνον. Παντοῦ τὰ πάντα κατάκεινται εἰς ἐρείπια. Παντοῦ ἐξαπλοῦται ἡ θλῖψις καὶ ἡ ἀπελπισία. Παντοῦ ἐμφωλεύει ὁ θάνατος.

Χιλιάδες γυναῖκες καὶ παιδία, ἄνδρες, γέροντες καὶ νέοι εὗρον τραγικὸν θάνατον ἀπὸ τοὺς ἀναρχικούς. Ἑκατοντάδες χιλιάδων φεύγουν κατατρομαγμένοι πρὸς τὰς πόλεις, ἐν ᾧ αἱ οἰκίαι των πυρπολοῦνται καὶ τὰ ὑπάρχοντά των ἁρπάζονται. Ἡ τραγῳδία τοῦ εὐγενοῦς ἡρωϊκοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς φρίκης κατὰ τὸ ἔτος 1947.

Τοῦ Ἑλληνικοῦ αὐτοῦ δράματος δὲν ἔμεινεν ἀμέτοχος καὶ ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις καὶ ὁ ἐργάτης αὐτῆς.

Τὰ μεγαλοπρεπῆ διδακτήρια, τὰ ὁποῖα μὲ τόσους κόπους καὶ δυσκολίας κατώρθωσαν νὰ ἀνεγείρουν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἐργατικότης, ἡ ἰσχυρὰ θέλησις καὶ ἡ δίψα πρὸς μάθησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐκάησαν, ἐλεηλατήθησαν, κατεστράφησαν.

Οἱ διδάσκαλοι οἵτινες ἐμπνέουν καὶ θερμαίνουν, ζωογονοῦν καὶ ἐνδυναμώνουν τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν καὶ διδάσκουν τὴν πρὸν τὴν Πατρίδα ἀγάπην ἐσφάγησαν καὶ σφάζονται κατὰ τὸν πλέον ἀνηλεῆ τρόπον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος, ὅπου δήποτε συναντῶνται.

"Ὁ σκοπὸς εἶναι πρόδηλος καὶ ὁ λόγος ἀνήκουστος τοῦ τοιούτου κατὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως μίσους τῶν ἀλητῶν αὐτῶν ξενοδούλων καθαρμάτων. Εἰς τὴν ἀπαθλίωσιν καὶ τὸ πνευματικὸν σκότος στηρίζουν τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἀνιέρων αὐτῶν σκοπῶν.//

Ἐλπίζουν, ὅτι διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς τῆς σφαγῆς τῶν διδασκάλων καὶ τῆς καταστροφῆς τῶν σχολείων θὰ ἀπαλείψουν τὴν ἄσβεστον ἐθνικὴν φλόγα τοῦ Ἕλληνος καὶ ὅτι θὰ τὸν παρασύρουν ἀποκαμωμένον εἰς τὰς περιφήμους «γραμμὰς των» διὰ νὰ τὸν μεταβάλουν εἰς κτῆνος καὶ τυφλὸν ὄργανόν των.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς τοιαύτης δυστυχίας, τὴν ὁποίαν σκορπίζουν εἰς τὴν πολυβασανισμένην, ἀλλὰ τρισένδοξον Πατρίδα μας οἱ ἔκδορεῖς καὶ σφραγιασταί, οἱ ὀφθαλμωρύχοι καὶ λησταί, οἱ ἀνοικτίρμονες κακοποιοὶ καὶ καταστροφεῖς δοῦλοι ξένης ἐπιταγῆς, ἐκλήθη ἡ Διοίκησις τῆς Διδασκαλικῆς Ὁμοσπονδίας Ἑλλάδος νὰ ἀγωνισθῇ τὸν τίμιον καὶ καλὸν ἀγῶνα διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν οἰκονομικὴν ἀποκατάστασιν τοῦ κλάδου.

Ἅγιοι οἱ σκοποί μας. Δίκαια τὰ αἰτήματά μας. Κανεὶς δὲν ἀρνεῖται τοῦτο. Ἀλλ' αἱ συνθῆκαι, λόγῳ τῆς ἐκρύθμου καταστάσεως καὶ τῆς ἐλλείψεως τῶν οἰκονομικῶν μέσων τῆς Χώρας, εἶναι δύσκολοι.

//Παρὰ ταῦτα ὅμως οἱ ἀγῶνες, τοὺς ὁποίους μέχρι τοῦδε ἐκάμαμεν ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας.

Ζητήματα ζωτικὰ διὰ τὸν κλάδον ὡς εἶναι τὸ μισθολόγιον, ἡ ἴση μεταχείρισις μεταξὺ τῶν ἄλλων Δημοσίων καὶ μὴ ὑπαλλήλων, ὁ 13ος μισθός, αἱ συντάξεις, ἡ χορήγησις τῶν πάλτῶν, ἡ λειτουργία τῆς μετεκπαιδεύσεως, ἡ ματαίωσις τοῦ καὶ πάλιν ἐμφανισθέντος ἐπὶ τάπητος ζητήματος τῆς ρυθμίσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν γένει εἰς βάρος τῆς στοιχειώδους κ.λ.π. εὗρον εὐμενῆ λύσιν.

Ἐξ ἄλλου ἡ ὀργανωτική μας κατάστασις ἐβελτιώθη καὶ βαίνει βελτιουμένη κατὰ τρόπον γοργὸν καὶ ἀξιοθαύμαστον. Καὶ ὄχι μόνον ἡ κλαδική, ἀλλὰ καὶ ἡ δημοσιοϋπαλληλική τοιαύτη. Χάρις εἰς τοὺς ἀγῶνάς μας νομοποιεῖται ἡ Α.Δ.Ε.Δ.Υ. ὡς τριτοβάθμιος ὀργανισμὸς κατόπιν τῆς ὑποβολῆς τοῦ καταστατικοῦ της πρὸς ἔγκρισιν. Ἐντὸς δὲ τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου 1948 καλεῖται ὁ δημοσιοϋπαλληλικὸς κλάδος εἰς τὸ 5ον Πανυπαλληλικὸν Συνέδριον, τὸ πρῶτον μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν μας. //

Τὸ νέον ἔτος 1948 τὸ ὁποῖον ἀνατέλλει ὑπὸ τόσον δυσοιώνους συνθήκας εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι θὰ ἀποτελέσῃ σταθμὸν ἐν τῇ ζωῇ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, διότι ἀπὸ τῆς ἀναρχίας θὰ διέλθωμεν εἰς τὴν εἰρήνην καὶ γαλήνην.

Ἡ Ἑλλὰς ἐγνώρισε διὰ μέσου τῶν χιλιετηρίδων τῆς ὑπάρξεώς της πολλὰς ἀπογοητεύσεις καὶ ἐκινδύνευσε κατ' ἐπανάληψιν ἀπὸ τὰς ἀπείρους καὶ σφοδρὰς βαρβαρικὰς ἐπιδρομάς. Ἐκάμφθη πολλάκις, ἀλλὰ δὲν ἔπεσε, δὲν ἐχάθη.

Τὸ πνεῦμα καὶ τὸ φῶς θολοῦνται ἐνίοτε ἀπὸ τὰ διερχόμενα νέφη, ἀλλὰ δὲν συσκοτίζονται, δὲν χάνουσι τὴν σπινθηροβολίαν των καὶ τὴν λαμπρότητα. Διατηροῦν τὴν φωτοβολίαν των πάντοτε ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ των καὶ καταυγάζουν τὴν οἰκουμένην.

Ἡ Ἑλλὰς εἶναι Πνεῦμα. Εἶναι Φῶς καὶ ὡς τοιαύτη δὲν σβύνει, δὲν χάνεται. Σήμερον ὡς καὶ εἰς τὸ παρελθὸν διέρχεται μίαν κρίσιν σοβαράν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἐξέλθῃ, χάρις εἰς τοὺς ἀκαταβλήτους ἀγῶνας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ εἰς πεῖσμα τῶν ἀσπόνδων φίλων καὶ μισητῶν καὶ ἀτίμων ἐχθρῶν ἡ Ἑλλὰς τῶν Θριάμβων, τῆς Νίκης, τῶν ἡρωϊσμῶν καὶ θυσιῶν—ἡ Ἑλλὰς τοῦ Φωτός, ἡ ἑστία τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς τιμῆς ἡ διδάσκαλος, ἀκεραία καὶ θὰ ζήσῃ διὰ νὰ μεγαλουργήσῃ καὶ πάλιν καὶ νὰ φωτίσῃ τὴν ψυχὴν τῆς κουρασμένης καὶ παραπαιούσης ἀνθρωπότητος μὲ τὸ ἀνέσπερον ἐνὸς νέου ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ Φῶς.

Οἱ διδάσκαλοι οἵτινες ψυχῇ τε καὶ σώματι συντελοῦσι καὶ θὰ συντελέσωσι εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς τοιαύτης Νέας Ἐνδόξου καὶ Μεγάλης Ἑλλάδος, δικαιωματικῶς θὰ ἀξιώσουν ἀπὸ ταύτην καὶ θὰ ἐπιτύχωσι τὴν δικαίωσιν τῶν αἰτημάτων των, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος τῆς καλῆς λειτουργίας τῆς ἐκπαιδεύσεως, τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐκείνης, ἥτις θὰ ἐμποτίσῃ τὰς νέας γενεὰς μὲ τὰ νάματα τῶν μεγάλων Ἰδεωδῶν, τὰ ὁποῖα περικλείονται εἰς τὰς τρεῖς μαγικὰς λέξεις Θρησκεία—Πατρὶς—Οἰκογένεια. Ἀπὸ τὴν πλήρη καὶ ὑγιᾶ ἐκπαίδευσιν ἐξαρτᾶται ἡ συνέχισις τῆς ἐνδόξου μας Ἱστορίας. Αὕτη ἀποτελεῖ τὴν πρωτοπορίαν πρὸς τὰ ὑψηλὰ καὶ ὡραῖα.

Ἡ Ἑλλὰς ὑπῆρξεν ἡ ὁδηγὸς τῆς ἀνθρωπότητος ἀνέκαθεν. Καὶ εἰς τὸ μέλλον θὰ ὑπάρξῃ καὶ πάλιν τοιαύτη. Εἴμεθα ἀπολύτως βέβαιοι περὶ αὐτοῦ, ὡς εἴμεθα βέβαιοι καὶ περὶ τοῦ ὅτι οἱ Ἕλληνες διδάσκαλοι θὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἀνάτασιν ταύτην τῆς Πατρίδος μας.

Ἡ Διοίκησις διαισθανομένη τὴν εὐνοϊκὴν ταύτην ἐξέλιξιν τῆς γενικῆς τῆς Ἑλλάδος καταστάσεως ἐντὸς τοῦ βραχυτέρου χρονικοῦ διαστήματος, παρὰ τὰς θεατρικὰς καὶ κωμικὰς ἐκδηλώσεις τῶν ἡγητόρων τῆς ἀνταρσίας, οἵτινες ἀνήγγειλαν καὶ τὴν ἵδρυσιν Κυβερνήσεώς των εἰς μέρος ἄγνωστον, εὔχεται εἰς τὸν κλάδον ὁλοψύχως πᾶσαν εὐημερίαν καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν πόθων ἑνὸς ἑκάστου χωριστὰ ἐκ τῶν συναδέλφων καὶ τοῦ κλάδου ὁλοκλήρου κατὰ τὸ ἔτος 1948.

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

Ὑπὸ ΑΝΔΡΕΟΥ Β. ΤΣΙΜΠΟΥΛΗ
Δημοδιδασκάλου Καλεντζίου—Πατρῶν

Ἀπὸ σχετικὸ ἄρθρο-ἀπόσπασμα τοῦ βιβλίου τοῦ Ἔρνέστου Περοσὸν «Ὁ Δάσκαλος», μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν ἀκούραστο καὶ παραγωγικὸ ἐργάτη τῆς λαϊκῆς παιδείας κ. Π. Δ. Παναγόπουλο, πρώην Ἐπιθεωρητὴ δημοτ. σχολείων, καὶ ἀπὸ τὶς παρατηρήσεις τοῦ μεταφραστοῦ, ποὺ ἀκολουθοῦσαν τὸ ἀπόσπασμα, γιὰ τὸ ὁποῖο γίνεται λόγος καὶ ποὺ δημοσιεύτηκαν στὸ 57 φύλλο τοῦ «Δ. Β.» τῆς 10ης Νοεμβρίου ἐ. Ἔ., ἤβρα τὴν ἀφορμὴ—ἡ αἰτία ὑπῆρχε—γιὰ νὰ ἐκφράσω τὴ γνώμη μου πάνω στὸ σοβαρὸ αὐτὸ ζήτημα τῆς προσωπικότητας τοῦ δασκάλου.

Θὰ εἶμαι δὲ εὐτυχής, ἂν ἡ μικρὴ μου αὐτὴ πραγματεία κριθῆ ἱκανὴ νὰ ἰδῆ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος καὶ νὰ προκαλέση ἔτσι ἄλλους, μὲ περισσότερη πεῖρα καὶ ἀνώτερα μορφωτικὰ ἐφόδια ἀπὸ ἐμέ, νὰ πάρουν θέση γιὰ τὴν ὀρθὴ τοποθέτηση τοῦ σοβαροτάτου τούτου θέματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐξαρτᾶται, νομίζω, ἡ ἐπιτυχία τοῦ ὅλου σχολικοῦ ἔργου. Καὶ μολονότι πιστεύω, ὅτι ἀπὸ τὴν παράταξη τῶν γνωμῶν μου ποὺ ἀκολουθεῖ, θὰ γίνῃ φανερὴ ἡ διαφωνία μου πρὸς μερικὰ σημεῖα τοῦ παραπάνω δημοσιεύματος, δὲν παραλείπω ἀπὸ τώρα νὰ τονίσω τὴ ριζική μου διαφωνία ἰδιαίτερα πρὸς τὴν παρατήρηση ἐκείνη τοῦ μεταφραστοῦ, κατὰ τὴν ὁποία «στὴν Ἑλλάδα ἐκεῖνο ποὺ σπρώχνει τοὺς νέους στὸ ἐπάγγελμα τοῦ δημοδιδασκάλου εἶναι ἡ φτώχια».

Ἀλλοίμονο, ἂν τόσο μικρὰ καὶ ὁλιστικὰ ἐλατήρια σπρώχνουν τοὺς σμιλευτὰς τοῦ Ἐθνικοῦ μεγαλείου, τοὺς συνεχιστὰς τῶν παραδόσεων τῶν Μεγάλων Διδασκάλων τοῦ Γένους, αὐτοὺς, ἐπάνω στὴν ἐργασία τῶν ὁποίων καὶ σήμερα ἡ ταλαίπωρη, πλὴν τρισένδοξη Πατρίδα, στηρίζει τὴν ἀνόρθωσή της καὶ τὴ συνέχιση τῆς ἱερῆς της ἀποστολῆς! Ἀρκεῖ νὰ σκεφθῆ κανεὶς, ὅτι οἱ διδάσκαλοι εἶχαν τὴν ὑπέρτατη τιμή, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο κλάδο, νὰ ὑπηρετήσουν, ὡς στελέχη τοῦ στρατοῦ μας, σὲ ὅλους τοὺς σκληροὺς τοῦ Ἔθνους ἀγῶνες γιὰ τὴ λευτεριά του καὶ πολλὲς εὐκαιρίες τοὺς δόθηκαν νὰ παραμείνουν στὸ στρατό, ἀλλάζοντας ἔτσι ἐπάγγελμα. Ἐλάχιστες εἶναι οἱ ἐξαιρέσεις ποὺ παρουσιάστηκαν. Δὲν εἶναι δὲ λίγοι οἱ λάτρεις τοῦ ἱεροῦ λειτουργήματος τοῦ δασκάλου, οἱ ὁποῖοι ἀφῆκαν τὸ τιμημένο ὅπλο, ὅταν ἡ ἀνάγκη γι' αὐτὸ ἔπαψε, καὶ ξαναπῆραν τὴ θέση τους στὰ ἱερὰ τῶν μουσῶν τεμένη, πιστοὶ εἰς τὸ «ἕκαστος ἐφ' ᾧ ἐτάγη» καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι σήμερα ὑπερέχοι προϊστάμενοι τῆς λαϊκῆς μας παιδείας.

Ἀλλ' ἂς προχωρήσωμε στὶς σκέψεις μας:

Ἀπὸ τοὺς τρεῖς παράγοντες ποὺ διέπουν ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τὴ σχολική ἐργασία (δάσκαλος—μαθητὴς—ὕλη), ἀναμφισβήτητα ὁ παράγοντας-δάσκαλος εἶναι ὁ σπουδαιότερος. Στὴν ἐξέταση τοῦ παράγοντος τούτου, στὴν εὐρύτερη καὶ στενώτερη σημασία του, προβαίνομε ἤδη.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς παιδαγωγικῆς του σταδιοδρομίας ὁ Pestalozzi μέχρι τοῦ τέλους τῆς ζωῆς του, δὲν ἔπαυσε νὰ ὑποστηρίζῃ τὴ γνώμη, ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς διδασκαλίας δὲν ἀρχίζει μὲ τὸ σχολεῖο καὶ τὸ δάσκαλο, οὔτε μὲ τὶς διδακτικὲς μεθόδους καὶ τὴ μόρφωση τῶν δασκάλων, ἀλλὰ στὸ σπίτι μὲ τὴ μητέρα, ἡ ὁποία, σὰν μητέρα, παρέχει ἄριστες προϋποθέσεις γιὰ τὸ ἔργο αὐτό. Ἐκτὸς αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει κανένας ἄνθρωπος, ποὺ νὰ μὴν ἔγινε μιὰ φορὰ «δάσκαλος» σχετικὰ μὲ ἕναν ἄλλον ἄνθρωπο. Αὐτὸ εἶναι μιὰ «ἰδιότητα», ποὺ εἶναι δοσμένη μ' αὐτὴ τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Ἔτσι, κατὰ τὸν Pestalozzi, τὸ νὰ γίνῃ κανεὶς δάσκαλος, δηλαδὴ φορέας, μεταβιβαστὴς στοὺς ἄλλους τῶν πνευματικῶν περιεχομένων, ποὺ παρέλαβε ἀπ' τοὺς προγενέστερους, δὲν εἶναι ἰδιότητα μόνον ὀλίγων ἀνθρώπων, ἀλλὰ γενικὴ καὶ σύμφυτη ἰδιότητα. Αὐτὴ εἶναι ἡ πλατύτερη σημασία ποὺ δίδεται στὴν ἔννοια «δάσκαλος». Ἂς ἀφήσωμε ὅμως τὸν κάθε ἄνθρωπο, ποὺ μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ δάσκαλος, καὶ ἂς ἐξετάσωμε τὸν κυρίως δάσκαλο, τὸν ἐπαγγελματία.

Ἐνθυμοῦμαι ὅταν εἶχα μεταβῆ σὲ κάποια ἐπαρχιακὴ πρωτεύουσα γιὰ νὰ λάβω μέρος στοὺς διαγωνισμοὺς ποὺ θὰ γίνονταν γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ μαθητῶν στὴν ἐκεῖ ὑπάρχουσαν Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία. Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰσακτέων ἦτο ὡρισμένος. Εἴκοσι πέντε μαθητὲς καὶ δέκα πέντε μαθήτριες, οἱ δὲ ὑποψήφιοι ἦσαν, ἂν καλὰ ἐνθυμοῦμαι, διακόσιοι σαράντα. Οἱ διακόσιοι ὅλοι, ὁπωσδήποτε θ' ἀποτύγχαναν.

Θὰ κατέχουν πάντοτε θέση στὴ μνήμη μου τὰ λόγια τοῦ διευθυντοῦ μου ἀειμνήστου Γ. Κοκκίνη, ποὺ στὸ προαύλιο τῆς Ἀκαδημίας, πρὶν ἀρχίσουν οἱ διαγωνισμοί, μᾶς ἀπηύθυνε: «Αἰσθάνομαι, μᾶς εἶπε, αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὴ συγκίνηση τοῦ Ξέρξη, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὴν ἐπιθεώρηση ποὺ ἔκαμε στὸ στρατό του, μόλις πέρασε τὸν Ἑλλήσποντο, συγκινήθηκε καὶ ἀναλύθηκε σὲ δάκρυα, σκεπτόμενος, ὅτι ἀπ' τὸν πολυάριθμο στρατό του, ἔπειτα ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια, δὲν θὰ ὑπῆρχε κανείς. Ἔπειτα—ὄχι βέβαια ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια, ἀλλὰ ἀπὸ λίγες ἡμέρες—ἡ Ἀκαδημία θὰ βρεθῆ στὴν ἀνάγκη νὰ κλείση τὶς πόρτες της στοὺς διακοσίους ἀπὸ σᾶς. Αὐτή σας ὅμως ἐδῶ ἡ ἀποτυχία ἂς σᾶς δώση δύναμη καὶ ἀποφασιστικότητα γιὰ ἄλλες ἄλλου ἐπιτυχίες». Ἔτσι καὶ ἔγινε. Οἱ ἐξετάσεις πραγματοποιήθηκαν καὶ οἱ διακόσιοι ἀπέτυχαν καὶ γύρισαν στὰ σπίτια τους ἢ πῆγαν γιὰ νὰ χτυπήσουν ἄλλες πόρτες.

Καὶ διερωτῶμαι πολλὲς φορές, μέσα στὴν ἐρημικὴ ἐδῶ στὶς πλαγιὲς τοῦ Ἐρυμάνθου ζωή μου, ἡ ὁποία γίνεται ἀνεκτὴ καὶ γλυκαίνει μὲ τὴν ἀνάμνηση τῆς καλῆς ἐκείνης στὴν Ἀκαδημία ζωῆς, διερωτῶμαι καὶ λέω: Ἀρά γε νὰ μπῆκαν τότε στὴν Ἀκαδημία οἱ πραγματικὰ ἱκανοί; Ἐκεῖνοι ποὺ ἤθελαν—σὰν τελειόφοιτοι τοῦ Γυμνασίου ἤξεραν τί ἤθελαν—νὰ γίνουν δάσκαλοι καὶ εἶχαν κλίση στὸ ἐπάγγελμα αὐτό;

Μ' ὅλη τὴν ἀγάπη ποὺ αἰσθάνομαι πρὸς ὅλους τοὺς συμμαθητές μου—συναδέλφους μου τώρα—ποὺ φθάνει τὰ ὅρια τῆς λατρείας καὶ τῶν ὁποίων ἀκόμη καὶ τῶν ἐπωνύμων των ἡ ἀνάμνηση μοῦ δημιουργεῖ ρίγη ἀπὸ συγκίνηση, ἀναγκάζομαι, ἀπ' αὐτὰ τὰ πράγματα νὰ πῶ, ὅτι πέτυχαν στὶς ἐξετάσεις ὅσοι ἔγραψαν καλὰ ἄλγεβρα καὶ τριγωνομετρία καὶ κατεῖχαν τοὺς νόμους τῆς μηχανῆς τοῦ Adwood.

Ἐκεῖνοι ποὺ ἀπέτυχαν εἶχαν τὴν κακὴ τύχη νὰ μὴν ἔχουν ὀπ' ὄψει τους ἐκεῖνα τὰ προβλήματα τῆς ἀριθμητικῆς ἢ τῆς γεωμετρίας, ποὺ ἐδόθησαν στοὺς διαγωνισμούς, καὶ γι' αὐτὸ ἐκρίθησαν.... ἀκατάλληλοι γιὰ δασκάλοι! Εἶναι μεγάλη ἀντίφαση νὰ ἐξετάζεται κανεὶς σὲ ζητήματα, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ τοῦ χρειασθοῦν κατὰ τὴν ἐξάσκηση τοῦ ἐπαγγέλματός του, ὅπως ὁ γράφων ὁμολογεῖ, ὅτι ποτὲ δὲν βρέθηκε στὴν ἀνάγκη, κατὰ τὴν ἐξάσκηση τοῦ ἔργου του, νὰ χρησιμοποιήση τοὺς λογαρίθμους ἢ τὰ συνημίτονα τῆς τριγωνομετρίας. Βέβαια, σὰν στοιχεῖα γενικῆς ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως, ὅλα εἶναι ἀπαραίτητα καὶ μάλιστα σ' ἕνα ἐπάγγελμα, ὅπως τοῦ δασκάλου, ποὺ οἱ ἀπαιτήσεις τῆς Πολιτείας καὶ τῆς ζωῆς τὸν θέλουν πανεπιστήμονα.

Διαφωνοῦμε ὅμως ριζικὰ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν τῶν ἐξετάσεων καὶ τῆς ἐπιλογῆς τῶν δασκάλων. Καὶ ἡ διαφωνία μας ἔγκειται σὲ τοῦτο: Τὸ ἔργο—ὑποὸργημα τοῦ δασκάλου, ἔργο ψυχοπλαστικό, καὶ μάλιστα ψυχῶν ἁπαλῶν, ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν ἐργάτη του -δάσκαλο, νὰ εἶναι κάτοχος τέτοιου καὶ τόσου πλούτου ψυχικοῦ καὶ μεγαλείου ἠθικοῦ, ὥστε νὰ μπορῇ νὰ φανῇ ἀντάξιος τῆς μεγάλης του ἀποστολῆς, ἡ ὁποία εἶναι *νὰ φκιάξῃ ἀνθρώπους*, ποὺ τόση ἀνάγκη ἔχει ἡ κοινωνία μας καὶ ποὺ τόσο σπάνια βλέπομε ἀνάμεσά μας σήμερα.

Στὴν ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ θὰ μιλήση ἡ ψυχὴ τοῦ δασκάλου, ἡ ὁποία, γιὰ νὰ ἐπιδράση εὐεργετικά, πρέπει νὰ εἶναι πλημμυρισμένη ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὸ παιδὶ καὶ τὴν κοινωνία.

Τὸ ἦθος λοιπόν, ὁ χαρακτήρας, ἡ διαγωγή, τὸ παρελθόν, ἡ οἰκογενειακὴ προέλευση (τίμια καὶ ἠθικὴ οἰκογένεια) καὶ κοντὰ σ' αὐτὰ ἡ σωματικὴ ὑγεία, πρέπει νὰ εἶναι τ' ἀπαραίτητα ἐφόδια τοῦ ὑποψηφίου δασκάλου.

Οἱ γραμματικὲς γνώσεις εἶναι ἐφόδια δευτερεύοντα καὶ θὰ ἰσχύουν μόνον ὅταν πρόκειται νὰ γίνῃ ἐπιλογὴ μεταξὺ ἐκείνων ποῦχαν τὰ πιὸ πάνω προσόντα γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ των ὡς τροφίμων σὲ περιορισμένο ἀριθμὸ σὲ Παιδαγ. Ἀκαδημίες. Ἂν καὶ ἀποτελῆ πίστη μας, ὅτι τὰ προσόντα ποὺ παραπάνω ἀναφέραμε εἶναι ἱκανὰ γιὰ νὰ εἰσαχθῆ ἕνας τελειόφοιτος τοῦ Γυμνασίου στὸ Δ)λεῖο ἢ Ἀκαδημία. Καὶ τώρα, ἀφοῦ μὲ κριτήριο τὰ προσόντα ποὺ ἀναφέραμε, γίνῃ ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ ὑποψηφίου στὴν Ἀκαδημία—γιατὶ αὐτὴ εἶναι σήμερα τὸ δασκαλικὸ φυτώριο στὸν τόπο μας—ἐκεῖ μὲ τὸ πλούσιο πραγματικὰ πρόγραμμα, θὰ ἐπιδιώκεται ἡ μόρφωσις προσωπικότητος. Κάθε στοιχεῖο, ποὺ μπορεῖ νὰ ξεδιπλώση, νὰ προαγάγη μιὰ προσωπικότητα, ἀνήκει στὴ μόρφωση τοῦ δασκάλου. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι ἀρκετό. Ἡ προσωπικότητα αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι δασκάλου προσωπικότητα. Καὶ τὸ ξεχωριστὸ γνώρισμα μιᾶς δασκαλικῆς προσωπικότητας δὲν εἶναι οἱ γνώσεις. Τὸ ξεχωριστὸ γνώρισμα τοῦ πραγματικοῦ δασκάλου εἶναι *τὸ νὰ εἶναι πάντα νέος*, νὰ εἶναι «κοντὰ στὰ νειᾶτα», κατὰ τὸν Andreesen.. Ἐδῶ εἶναι ἡ δυσκολία, διότι ἐδῶ συμβαίνει τὸ «τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής», ἀλλ' ἐδῶ ἔγκειται ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀνωτερότης! Ὁ δάσκαλος ὁ ψυχοπλάστης, ὁ σμιλευτὴς τῆς παιδικῆς ψυχῆς, πρέπει νὰ βρίσκεται κοντά της, γιὰ νὰ ἐπιδράση ἐπάνω σ' αὐτήν. Πρέπει νὰ τὴ γνωρίση καλὰ γιὰ ν' ἀγαπήση τὸ φορέα της, τὸ παιδί, καὶ νὰ βρίσκεται πάντα κοντά του, γιατὶ «ὅσο γνωρίζεις πιὸ πολύ, τόσο ἀγαπᾶς πιὸ πλέρια» κατὰ τὸν Ἐθνικό μας ποιητὴ Παλαμᾶ.

Καὶ τὸ «κοντὰ» αὐτὸ δὲν χρειάζεται εἶναι τοπικὸ ἢ χρονικό. Δάσκαλοι μ' ἄσπρα μαλλιὰ καὶ σοφοὶ ποὺ ποτὲ δὲν ἤλθαν σ' ἐπαφὴ μὲ τοὺς νέους ἔχουν συχνὰ αὐτὸ τὸ προτέρημα, ποὺ ἠλεκτρίζει τὰ παιδιὰ καὶ δίνονται σ' αὐτοὺς ὁλόψυχα. Καὶ ἀντίθετα: Διδάσκαλοι νέοι, πάνω στὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας, εἶναι μαραμένοι καὶ ψυχικὰ γερασμένοι καὶ μακριὰ ἀπ' τὰ νειάτα. Δὲν ἔχομε παρὰ νὰ ρίξωμε μιὰ ματιὰ γύρω μας καὶ νὰ παρατηρήσωμε τί γίνεται μὲ τὸν τύπο, τὸν ἡμερήσιο καὶ περιοδικό. Ὁ τύπος ἐκεῖνος ποὺ μιλεῖ στὴν ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ ἐκεῖνος καὶ κατάκτᾶ καὶ καθοδηγεῖ—χωρὶς βέβαια νὰ μπορῇ μ' αὐτὸ νὰ λεχθῆ, πῶς ἡ τοιαύτη καθοδήγηση εἶναι ἡ ἁρμόζουσα. Γιατὶ λοιπὸν ν' ἀφήνεται ἡ ἐξουσία πάνω στὴν παιδικὴ ψυχὴ σὲ ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι γνωρίζοντες τὸ μυστικό της αὐτὸ—νὰ δίνεται δηλ. πάντοτε ἐκεῖ ποὺ τὴν ἀγαποῦν—ἐκμεταλλεύονται τὴν ἰδιότητα αὐτή, γιὰ νὰ ὁδηγήσουν κατόπιν τὰ παιδιὰ μας—τραγικὰ θύματά τους—στὴν καταστροφή; Ὀφείλουμε ἐμεῖς οἱ διδάσκαλοι νὰ παραδεχθοῦμε, ὅτι γιὰ τὴν ὁποκατάσταση αὐτὴ ποὺ ἔγινε στὴ θέση μας, φταίμε κατὰ ἕνα ποσοστὸ καὶ ἐμεῖς Δὲν μπορέσαμε, οἱ περισσότεροι ν' ἀνοίξωμε τὴν καρδιὰ τοῦ παιδιοῦ καὶ νὰ μιλήσωμε μαζί της. Τὸ πολὺ πολὺ ἴσως κάμαμε ἤταν, ἐρμηνεύοντες mot á mot τὴν ἀπαίτηση τοῦ Νέου Σχολείου «νὰ κατεβῆ ὁ δάσκαλος στὸ ἐπίπεδο τοῦ παιδιοῦ μας», ν' ἀφαιρέσωμε τὸ βάθρο ἀπὸ τὴν ἕδρα τοῦ σχολείου μας γιὰ νὰ εἴμαστε στό... ἴδιο ἐπίπεδο μὲ τὰ παιδιὰ μας! Γιατί; Ἡ ἀπάντηση δὲν εἶναι δύσκολη: Ἐνῶ ὁ μηχανικὸς ἐξετάζει τὶς ἐδαφικὲς συνθῆκες, πρὶν προβῆ σὲ μιὰ ἐγκατάσταση μηχανική, ὁ πολιτικὸς μελετᾶ τὶς συνθῆκες τῆς χώρας καὶ τοῦ λαοῦ τὴ νοοτροπία ποὺ πρόκειται νὰ κυβερνήση, ὁ γεωργὸς ἐξετάζει τὴ σύσταση τοῦ ἐδάφους, προκειμένου νὰ διαπιστώση τὴν ἔλλειψη αὐτοῦ σὲ θρεπτικὰ στοιχεῖα, γιὰ νὰ τ' ἀναπληρώση μὲ τὰ διάφορα εἴδη λιπασμάτων, στὸ σχολεῖο συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο. Σὲ ὅλους τοὺς τοὺς θεσμοὺς (πρόγραμμα, σχολικὴ ὀργάνωση, μόρφωση δασκάλων) λαμβάνονται ὑπ' ὄψει οἱ ἀπαιτήσεις τοῦ Πανεπιστημίου, τῆς Πολιτείας, τῆς τάξεως τῶν δασκάλων καὶ *πολὺ σπάνια* γιὰ νὰ μὴν εἰποῦμε *ποτέ*, ἐξετάζεται τὶ ἐπὶ τέλους θέλει καὶ χρειάζεται αὐτὸ τὸ παιδί, γιὰ νὰ ἐξελιχθῆ σύμφωνα μὲ τοὺς δικούς του νόμους καὶ νὰ γίνῃ ἄνθρωπος.

Ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ αὐτοῦ βρίσκεται, κατὰ τὸν von Humboldt σὲ τοῦτο: "Οτι ὁ ἄνθρωπος τῶν νεωτέρων χρόνων φροντίζει γιὰ τὴν εὐημερία του καὶ τὴν ἱκανότητά του ν' ἀποκτᾶ χρήματα, Ἐνῶ οἱ ἀρχαῖοι, κατὰ τὸν ἴδιον, φρόντιζαν γιὰ τὴ μόρφωση τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀνθρώπου.

«Οἱ παλαιοὶ ζητοῦσαν τὴν ἀρετή, οἱ νεώτεροι τὴν εὐδαιμονία», εἶναι δὲ γνωστὸ τὸ λόγιο τοῦ Θείου Πλάτωνος, ὅτι «πᾶσα ἐπιστήμη, χωριζομένη ἀρετῆς, πανουργία φαίνεται καὶ οὐ σοφία». Μὰ γιὰ τὴν οἰκειοποίηση αὐτῆ τοῦ ρόλου τοῦ σχολείου καὶ τοῦ δασκάλου ἀπὸ ἄτομα καὶ ὀργανώσεις, ποὺ κάθε ἄλλο παρὰ ἁρμόδια εἶναι γιὰ τὸ ἔργο αὐτό, βοήθησε καὶ ὁ τρομερὸς Παγκόσμιος πόλεμος, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου ἔληξε καὶ ἤδη συνεχίζεται στὰ κυανᾶ τῶν συμβουλίων καὶ διαβουλίων τραπέζια. Εἶναι γνωστὸ πῶς ἕνα πλῆθος δυνατοτήτων, τάσεων καὶ κλίσεων ποὺ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ συλλάβῃ τὸν ἀριθμό τους, ἡ κληρονομία μιᾶς μακριᾶς σειρᾶς προγόνων, ποὺ μέσα στὸ βάθος τῶν αἰώνων χάνονται, βαρύνουν τὸν ἄνθρωπο. Ὅλες δὲ αὐτές, οἱ ἀτταβιστικὰ μεταδιδόμενες ἰδιότητες, σὲ στενὴ ἀλληλεπίδραση μὲ τὸ περιβάλλον, σχηματίζουν τὸν ἄνθρωπο. Στὸ διάστημα πολλῶν χιλιετηρίδων ξετύλιξε ὁ ἄνθρωπος, ὅπως καὶ κάθε ζωντατὸς ὀργανισμός, μερικὲς δυνάμεις ποὺ ἀνάλαβαν τὴν ὑπηρεσία τοῦ δαμασμοῦ ὅλων ἐκείνων τῶν προδιαθέσεων, ποὺ ἡ ἀπρόσκοπτη ἀνάπτυξή τους, εἶναι ἀντικοινωνική. Ἀπὸ τὴν πρωτόγονον ἀκόμη τῶν ἀνθρώπων ζωὴ εἶχαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ὁμάδων καὶ ἀργότερα οἱ οἰκογένειες, θρησκευτικὲς κοινότητες, συμπολιτεῖες καὶ διάφοροι ἄλλοι σύλλογοι τέτοια δικαιώματα, τέτοιες δυνάμεις ποὺ μποροῦσαν νὰ μορφώσουν τὸν ἄνθρωπο καὶ νὰ διαπλάσουν τὸν χαρακτῆρα του. Κατόρθωναν δὲ τὶς περισσότερες φορὲς νὰ διοχετεύουν πρὸς τὸ καλό, συχνὰ συχνὰ ἀσύνειδα, τὴν πνευματικὴ τοῦ ἀνθρώπου δυναμικότητα. Ἐκεῖνα ποὺ ὀνομάζομε ἤθη καὶ ἔθιμα, κατὰ βάθος, αὐτὴν τὴν ὑπηρεσία προσφέρουν ὡς ἕνα βαθμό.

Σήμερα δυστυχῶς εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ παραδεχθοῦμε πῶς οἱ μορφωτικὲς αὐτὲς δυνάμεις, οἱ ὁποῖες καὶ πρὶν ἀπ' τὸν πόλεμο εἶχαν ἀρχίσει νὰ κλονίζωνται, ἔχουν τώρα μεταπολεμὰ σὲ ἀνησυχητικὸ βαθμὸ χαλαρωθῆ. Ὅλη ἡ ἐξέλιξη τοῦ πολιτισμοῦ μας, ὑλικοῦ καὶ πνευματικοῦ, βάλθηκε νὰ τὶς ἐξαφανίση. Τὰ ἤθη τὰ αὐστηρὰ τοῦ χωριοῦ καὶ τῆς πόλεως ἡ ψυχικὴ λεπτότης καὶ εὐγένεια, ὁ πατροπαράδοτος σεβασμὸς πρὸς κάθε ἀξία, οἱ αὐστηροὶ κανόνες τῆς κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς καὶ τῆς καθόλου διαγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ μορφώνουν καὶ ἐπηρεάζουν καὶ τὸν ἀσπρομάλλη ἀκόμη ἄνθρωπο. Οἱ ἠθικὲς δυνάμεις ποὺ μὲ ξεχωριστὴ μορφὴ ἐνεργοῦν σὲ κάθε λαό, ἡ Θρησκεία

(ἰδίως ἡ Χριστιανική) ὁδηγοῦν τὴν ἐσωτερικὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου σὲ δυνάμεις ὑπερπροσωπικὲς καὶ συνεπῶς τέλειες, σὲ πρότυπα ἀξιομίμητα.

Ἡ οἰκογένεια, ποὺ μὲ τὴν αὐστηρὴ συνοχή της καὶ τὴν κυριαρχική δύναμη τοῦ Pater familias ἦταν, ἐδῶ καὶ χιλιάδες χρόνια ἡ μορφωτικὴ ἑστία τοῦ παιδιοῦ. Ὅλες αὐτὲς οἱ δυνάμεις, κάθε μιὰ μὲ τὸ δικό της τρόπο, ἦσαν οἱ μητρικοὶ κόλποι τόσων μεγάλων καὶ ὡραίων πραγμάτων, ποὺ ἐπλούτισαν καὶ ἐτίμησαν τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν ἔδειξαν ἀντάξιο τῆς θέσεως ποὺ κατέχει στὴν Ἱεραρχία τῆς Δημιουργίας. Ὅλες αὐτὲς οἱ μορφωτικὲς καὶ καταταλτικὲς τῶν κακῶν προδιαθέσεων δυνάμεις βρίσκονται σήμερα σὲ ἀποσύνθεση καὶ ἡ μορφωτική τους ἐπίδραση ἔχει σχεδὸν ὁλοκληρωτικὰ ἐκλείψει. Καὶ σὰν φυσικὴ συνέπεια τῆς χαλαρώσεως αὐτῆς, εἶναι τὸ δυνάμωμα τῶν δυνάμεων τῆς καταστροφῆς καὶ διαφθορᾶς. Ἐπιβλαβεῖς ἐπιδράσεις καὶ ἐκφυλισμένα ἤθη καλλιεργοῦν καὶ βοηθοῦν τὴν ἀνάπτυξη τῶν «φύσει» κακῶν κλίσεων καὶ ροπῶν τοῦ ἀνθρώπου γίνονται δὲ τόσον ἰσχυρότερες οἱ ἐπιδράσεις αὐτές, ὅσο περισσότερο ἡ βιοπάλη ἀναγκάζει τὸν Πατέρα καὶ τὴν μητέρα νὰ ἐργάζωνται ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι, μὴ δυνάμενοι ἑπομένως νὰ προσέξουν τὴν ἀνατροφὴ τῶν παιδιῶν τους. Ἔτσι τὸ παιδὶ μένει ἔρμαιο μέσα στὸν Ὠκεανὸ τῶν διαμαχομένων κοινωνικῶν ρευμάτων καὶ πολιτικῶν ἀντιθέσεων. Δὲν εἴμεθα ἀνεδαφικοί. Γνωρίζομε τὴν κάθε ἐποχὴ καὶ τὶς ἰδιαίτερες ἠθικές της ἀξίες, οἱ ὁποῖες διέπουν τὴν καθόλου ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Πιστεύομε ὅμως, ὅτι πάνω ἀπ' τὶς μεταβαλλόμενες ἠθικὲς ἀξίες κάθε ἐποχῆς, ὑπάρχουν καὶ ***ἀναλλοίωτες*** ἠθικὲς ἀξίες, καὶ εἶναι αὐτὲς ποὺ κρατοῦν τὴν ἀλληλουχία τοῦ πολιτισμοῦ διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Τὴν κορυφὴ δὲ τῆς πυραμίδος τῶν ἀξιῶν αὐτῶν κατέχουν οἱ ἀξίες: ***Θρησκεία—Οἰκογένεια—Πατρίδα.*** Ἡ ἐπίδραση τῆς ἀξίας τῆς Θρησκείας (στὴν ἀρχὴ τῆς ὁποιασδήποτε θρησκείας) ἔγινε, πολὺ ἰσχυρὴ στὸ πρόσωπο τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, ἡ ὁποία ὡς τελειότατη, συντελεῖ στὴν δημιουργία τέλειου πολιτισμοῦ. Ὁ πολιτισμὸς τῶν ἀρχαίων μας προγόνων, ὡς μὴ Χριστιανικός, δὲν ἦταν τέλειος

Καὶ ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐποχή μας ἡ μεταπολεμική χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ἔλλειψη τῆς πίστεως σὲ ἠθικὲς ἀξίες, ἀπ' ὅλους σεβαστές, δὲν θὰ εἶναι ὑπερβολὴ ἂν ποῦμε, πὼς ἡ κακοδαιμονία μας καὶ ἡ γενικὴ ἀγωνία ἐπὶ τῆς γῆς, σ'αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἔλλειψη ὀφείλεται καὶ ἀκόμη πὼς μόνον ἡ πίστη σὲ κοινὲς ἠθικὲς ἀξίες θὰ δυνηθῆ νὰ φέρη τὴν γαλήνη, τὴν ξενητεμένη ἀπὸ τὸν πλανήτη μας εἰρηνικὴ αὐτὴ θεά.

Ἀσφαλῶς ἀποτέλεσμα τῆς καταστάσεως, ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη μετὰ ἀπὸ τὴ χαλάρωση τῶν διαφόρων μορφωτικῶν καὶ ἠθικοπλαστικῶν δυνάμεων, γιὰ τὶς ὁποῖες ἐκάμαμε λόγο παραπάνω, εἶναι, εἶναι καὶ ἡ πρὸ καιροῦ σταλεῖσα εἰς τὰ σχολεῖα τῆς περιφερείας του ἐγκύκλιος τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ δημοτ. σχολείων Πατρῶν, κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Σοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, «Περὶ τοῦ τρόπου καταπολεμήσεως τῶν συνεπείᾳ τῶν τελευταίων συνθηκῶν ἀναπτυχθεισῶν ὑπὸ τῶν μαθητῶν κακῶν κλίσεων καὶ ροπῶν». Τὸ γεγονὸς ἔχει γενικώτερη σημασία καὶ ἡ ἀντιμετώπισή του πρέπει νὰ γίνη ἀντικείμενο σκέψεως τῆς πολιτείας.

Δὲν κρίνομε ἄσκοπο νὰ ἀναφέρωμε ἐδῶ τὶς σκέψεις μας ἐκεῖνες, ποὺ ἀναπτύξαμε καὶ στὴν πρὸς τὸν κ. Ἐπιθεωρητὴ ἀπάντησή μας καὶ οἱ ὁποῖες συνοψίζονται στὰ ἑξῆς:

1) Ἀφοῦ δὲν εἶναι εὔκολη ἡ «ὡς διὰ μαγείας» διόρθωση τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς Κοινωνίας, ἐπιβάλλεται ἡ διαφώτιση τῶν δύο αὐτῶν παραγόντων, γιὰ τοὺς τεράστιους κινδύνους ποὺ ἐγκυμονεῖ αὐτὴ ἡ κατάσταση. Ἡ διαφώτιση αὐτὴ νὰ γίνῃ ἀπὸ τοὺς δασκάλους, καθηγητές, γιατρούς, Ἐπιθεωρητές, Ἱερεῖς, ἀρχιερεῖς. ἀπὸ εἰδικοὺς διαφωτιστὲς ποὺ θὰ χρησιμοποιήση ἡ Πολιτεία. Χρειάζεται πραγματικὴ ἐκστρατεία, γιὰ νὰ νικήσωμε καὶ στὴν πνευματικὴ αὐτὴ μάχη.

2) Ἐπειδὴ θὰ βρεθοῦν καὶ οἰκογένειες ποὺ δὲ θὰ συμμορφωθοῦν, μ' ὅλες τὶς ὑποδείξεις καὶ συμβουλές, καὶ οἱ ὁποῖες θὰ νομίζουνε πὼς ἡ ἀνατροφὴ τῶν παιδιῶν τους εἶναι ἀτομικὴ ὑπόθεση δική τους, στὴν ὁποία δὲν ἔχει θέση νὰ ἐπεμβαίνη ἡ Πολιτεία, γιαὐτὸ ἔχομε τὴ γνώμη, ὅτι γιὰ τὶς τέτοιες οἰκογένειες πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῆ τὸ σύστημα τῶν Ἀρχαίων Σπαρτιατῶν: Νὰ πάρῃ δηλ. τὰ παιδιὰ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν ἡ Πολιτεία, ἡ ὁποία μέσα σὲ εἰδικὰ σχολεῖα—οἰκοτροφεῖα θὰ τὰ μορφώνη, ἀναπτύσσοντας τὶς σωματικὲς καὶ πνευματικὲς τους δεξιότητες καὶ καθοδηγώντας αὐτὰ στὴν ἐκλογὴ ἐπαγγέλματος, γιὰ τὸ ὁποῖο ἀπ' τὴ φύση προορίζονται.

Ἴσως χαρακτηρισθοῦμε οὐτοπιστές. Ἴσως μᾶς ἀντείπουν, ὅτι ἡ Ἑλλάδα κατάκειται σὲ ἐρείπια καὶ ὅτι προέχει ἡ ἀνοικοδόμηση καὶ ἀνασυγκρότησή της. Μὰ ἀκριβῶς, θὰ ἀπαντήσωμε, ἡ ἀνασυγκρότηση πρέπει ν' ἀρχίση ἀπ' τὰ ἐκπαιδευτικά μας πράγματα. Γιὰ ποιοὺς θέλομε τοὺς δρόμους καὶ τὰ γεφύρια καὶ τὰ ἐργοστάσια καὶ τὶς Πολιτεῖες ποὺ θὰ φτιάξωμε, ἀφοῦ ἡ νέα μας γενεά, ἡ Ἑλλάδα τῆς αὔριον, γυρίζει, σὰν τὸ χωρὶς πηδάλιο πλοῖο, σ' ἕνα ὠκεανὸ ἠθικοῦ ξεπεσμοῦ καὶ ἐλλείψεως κάθε ἠθικῆς ἀξίας καὶ ἀρχῆς; Κάθε οἰκονομία στὸ κεφάλαιο αὐτὸ θὰ εἶναι σπατάλη τοῦ δημοσίου πλούτου.

3) Παράλληλα πρέπει νὰ ὀργανωθῆ ἀπὸ τὸ Κράτος καὶ Παιδονομικὴ ὑπηρεσία, ἡ ὁποία, σὲ συνεργασία μὲ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς συλλόγους καὶ τοὺς συλλόγους τῶν γονέων, θὰ ἐπιβλέπῃ τὴ συμπεριφορὰ καὶ διαγωγὴ τῶν νέων, ἀσχετα ἂν εἶναι ἢ ὄχι μαθητές. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἂς θυμηθοῦμε τοὺς Ἐφόρους τῆς Σπάρτης καὶ τὰ παιδονομικὰ μέτρα τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν.

4) Περισυλλογὴ καὶ περίθαλψις τῶν πτωχῶν καὶ ἀπροστατεύτων παιδιῶν καὶ εἰσαγωγὴ αὐτῶν σὲ σχολεῖα γραμμάτων ἢ ἐπαγγελματικά, γιὰ τὴν, ἀνάλογα μὲ τὴν κλίση τους, ἀνάπτυξή τους. Ἔτσι θὰ γίνουν τὰ παιδιὰ αὐτὰ ἀποδοτικὰ καὶ εὐεργετικὰ μέλη τοῦ Ἔθνους καὶ θ' ἀντικρύζουν τὴν Πολιτεία, ποὺ τ' ἄρπαξε ἀπὸ τὴ λάσπη τῆς δυστυχίας καὶ τῆς συμφορᾶς, σὰν μητέρα στοργική κι' θὰ ἐργάζωνται γιὰ τὴν πρόοδο καὶ εὐημερία της, ἀντὶ νὰ ζητοῦν τὴν ἀνατροπή της. Ἔτσι ἡ γενικὴ εὐτυχία καὶ ἡ ἔλλειψις τῆς ἀθλιότητος θὰ φέρῃ τὴν ἀπουσιάζουσα ἀπ' τὸν δύσμοιρο αὐτὸν τόπο ***Ὁμόνοια.***

Γιατὶ ποτὲ δὲν πρέπει νὰ μᾶς διαφεύγουν τοῦ μεγάλου Θουκυδίδου οἱ λόγοι: «Ἡγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπασαν εὐτυχοῦσαν ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας, ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ὀθρόαν δὲ σφαλλομένην». Καὶ πρέπει ὅλα αὐτὰ νὰ γίνουν τώρα, σὰν πρῶτο ἔργο τῆς πνευματικῆς μας ἀνασυγκροτήσεως, γιατὶ πιθανὸν ἀργότερα νὰ μὴ εἶναι πλέον καιρός.

Ἀκόμα δυὸ λόγια—μετὰ τὴν παρέκκλιση, τὴν πραγματικὰ μεγάλη, μὰ καὶ ἀναπόφευκτη ποὺ ἐκάναμε—γιὰ νὰ ὁλοκληρώσωμε τὶς σκέψεις μας πάνω στὴν προσωπικότητα τοῦ δασκάλου.

Ὅπως εἶναι γνωστό, οἱ σκοποὶ τῆς ἀγωγῆς ἀλλάζουν, ὄχι μόνο στοὺς διάφορους λαούς, ἀλλὰ καὶ στὸν ἴδιο λαὸ σὲ διάφορες ἐποχές. Ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴ αὐτὴ τῶν σκοπῶν τῆς ἀγωγῆς, βγαίνει ἡ ὑποχρέωση, ὅπως ἡ σχολικὴ ἐργασία εἶναι ἀνάλογη μὲ τοὺς ἑκάστοτε σκοπούς της. Καὶ σὰν φυσικὴ συνέπεια τῆς ἀλλαγῆς αὐτῆς, βγαίνει τὸ συμπέρασμα, ἢ καλύτερα τὸ ἀξίωμα, πὼς ὁ δάσκαλος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐργάζεται πάντοτε μέσα στὸ σχολεῖον κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο, οὔτε νὰ προσφέρῃ πάντοτε τὶς ἴδιες γνώσεις, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχῃ τὴ δύναμη καὶ τὴν ἱκανότητα τὴν πνευματικὴ πάντοτε νὰ ὑπηρετῆ τοὺς κάθε τόσο σκοποὺς τῆς ἀγωγῆς, ποὺ θέτει ἡ ἐπίσημη Πολιτεία, ὅποιοι καὶ ἂν εἶναι αὐτοί.

«Τὰ πάντα ῥεῖ», κατὰ τὸν Ἡράκλειτο, καὶ «ῥεῖ» μέχρι τοιούτου σημείου καὶ μὲ τόση ταχύτητα, ὥστε «οὐκ ἂν ἐμβαίοις δὶς εἰς τὸν αὐτὸν ποταμόν». Ἔτσι ἀλλάζει, τρέχει καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἀλλάζει κάθε στιγμή. Καμμιὰ ἡμέρα δὲν εἶναι ὅμοια μὲ τὴν προηγούμενη. Κάθε νέα ἡμέρα ποὺ ἔρχεται σὲ κάτι θὰ διαφέρῃ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Εἶναι καὶ σὲ κάτι πλουσιώτερη, σὲ παραστάσεις, σὲ γνώσεις. Ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἐμᾶς νὰ εἴμαστε ἀκούραστοι καὶ νὰ τρέχωμε καὶ μεῖς μαζὶ μὲ τὴ ζωή. Νὰ εἴμαστε τὸ μικρὸ χαλίκι ποὺ κυλάει μαζὶ μὲ τὸ νερὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ ὄχι νὰ στεκόμαστε σὰν βράχος ἀκίνητοι, ἐμπόδιο στὸ δρόμο του.

Ὅσο δὲ εἶναι βαρύτερο τὸ ἔργο αὐτό, τόσο μεγαλύτερη καὶ ἡ τιμή, πρὸ πάντων μάλιστα στοὺς δασκάλους ποὺ διανύουν τὸ δειλινὸ τῆς ὑπηρεσιακῆς τους ζωῆς. Αὐτοί, ἀφοῦ ἐδίδαξαν καὶ ἐμόρφωσαν τόσα παιδιὰ—ἄνδρες σήμερα—μὲ τὰ ἰδανικὰ τῆς ἐποχῆς τους, ἤδη ἔχουν τὴν ἀγαθὴ τύχη—μιὰ ποὺ συνεχίζεται τὸ νῆμα τῆς ζωῆς τους—νὰ ἐξακολουθοῦν τὸ ἔργον τους, προσαρμοζόμενοι πρὸς τὰ νέα πορίσματα τῆς Παιδαγωγικῆς καὶ τῆς Ψυχολογίας.

Καὶ γιὰ νὰ τελειώνωμε τὸ κεφάλαιο, ἀκόμα δυὸ λόγια γιὰ τὸ δάσκαλο-κοινωνικὸ παράγοντα: Ἀφοῦ τὸ σχολεῖο εἶναι σήμερα—πρέπει νὰ εἶναι—συνέχεια τῆς ζωῆς τῆς λαϊκῆς πραγματικότητος ἑνὸς Ἔθνους καὶ ἐξυπηρετικὸ τῶν σκοπῶν της, εἶναι αὐτονόητο πὼς καὶ ἡ ὅλη ἔσω σχολικὴ ἐργασία τοῦ δασκάλου πρέπει νὰ νοῆται σὲ συνάρτηση μὲ τὴν ἐξωσχολικὴ καὶ κοινωνικὴ του δράση.

Μὲ μάτι διορατικὸ καὶ βαθειὰ στοχαστικὸ ὁ δάσκαλος θὰ διαιοθάνεται τοὺς μύχιους πόθους, τὶς ἱερὲς ἐλπίδες τοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖον ὑπηρετεῖ, κι' αὐτὲς θὰ μεταβάλῃ σὲ πραγματικότητα μέσα στὸ σχολεῖο του. Θὰ εἶναι ὁ ἐμψυχωτὴς καὶ καθοδηγητὴς τοῦ περιβάλλοντός του. Θὰ εἶναι ὁ φορέας τῆς προόδου καὶ τοῦ πραγματικοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ ὑπόδειγμα τῆς κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς καὶ ὁ ἐνσαρκωτὴς τῶν Ἐθνικῶν Ἰδεωδῶν.

Ἕνα δὲ στοιχεῖο ἀπαραίτητο γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ βαρυτάτου αὐτοῦ ἔργου—Ὑπουργήματος, ποὺ πρέπει ὁ ἴδιος ὁ δάσκαλος νὰ ἔχῃ, εἶναι ἡ ***Πίστις.*** Ἡ πίστη ποὺ μπορεῖ «καὶ ὄρη μεθιστάναι». Εἴμαστε τὸ φῶς ποὺ πρέπει νὰ τοποθετῆται ἐπάνω στὸ λυχνοστάτη, γιὰ νὰ φωτίζη ὅλους, καὶ ὄχι νὰ εὑρίσκεται ὑπὸ τὸ «μόδιον»... Ἡ κρίση ποὺ διέρχονται οἱ ἠθικὲς ἀξίες τῆς ἐποχῆς μας ἐπιβάλλει σ' ὅλους μας νὰ ἀρθοῦμε στὸ ὕψος τῶν περιστάσεων καὶ νὰ καταβάλωμε κάθε προσπάθεια, γιὰ νὰ μὴ «μωρανθῆ τὸ ἅλας», διότι τότε «ἐν τίνι ἁλισθήσεται;». Τότε θὰ δημιουργηθῆ, ὄχι μόνο στὴν Ἑνδοξη Πατρίδα μας. ἀλλὰ σ' ὁλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα, ὁ πραγματικὸς πολιτισμός, πού, ὅπως ἰσχυριοθήκαμε παραπάνω, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸ Χριστιανικό. Πολὺ ἐνισχυτικὸ τοῦ ἰσχυρισμοῦ μας αὐτοῦ εἶναι καὶ μία γνώμη τοῦ περιφήμου Ἑβραίου ἰατροῦ τῆς Βιέννης Δρος Ἐργουΐν Πώλαιῦ (Dr. Pulay), τὴν ὁποία μόλις αὐτὴ τὴ στιγμὴ διαβάζομε στὸ ὑπ' ἀριθ. 1594 τῆς 22ας Νοεμβρίου 1947 φύλλο τοῦ Περιοδικοῦ «Ζωὴ» καὶ μὲ τὴν ὁποία γνώμη καὶ τελειώνομε τὴ μικρή μας αὐτὴ πραγματεία:

«Ἐὰν ὁ Χριστιανισμός—γράφει ὁ Ἐργουΐν—γίνῃ ψυχὴ τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς μας ζωῆς καὶ ἡ βάσις τοῦ κόσμου τοῦ αὐριανοῦ, τὰ ἰδεώδη τοῦ χάρτου τοῦ Ἀτλαντικοῦ θὰ πραγματοποιηθοῦν καὶ αὐτομάτως θὰ λυθοῦν πολλὰ ἀπὸ τὰ πλέον δόσκολα προβλήματά μας. Οὔτε φυλετικὰ μίση, οὔτε διωγμοί, οὔτε ἄλλη ἀπανθρωπία θὰ μπορῆ πλέον γὰ ὑπάρξῃ. Διότι Χριστιανισμὸς σημαίνει σεβασμὸν τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας.

ΤΟ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Π. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ 8
ἀναλαμβάνει τὴν ταχεῖαν διεκπεραίωσιν πάσης φύσεως ὑποθέσεων Νομικῆς, Διοικητικῆς, Ἐκπαιδευτικῆς, παραστάσεως εἰς τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον, συνταξιοδοτικῆς, φορολογικῆς κτλ.

ΕΘΝΙΚΑ ΚΑΛΛΑΝΔΑ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ *)

Ἀπ' τοῦ Ὀλύμπου τὶς κορφές, ὁ Δίας σ' ἀγναντεύει,
Μακεδονία Ἑλληνική, ἀπ' τὰ πανάρχαια χρόνια
καὶ Στρατηλάτης Ἅγιος πάντα σὲ προστατεύει,
σὺ τῆς Ἑλλάδος ἡ ψυχὴ εἶσαι καὶ θᾶσαι αἰώνια.

Στὶς λαγκαδιές σου Ἕλληνες ἀμέτρητοι θαμμένοι
τῶν ἱερῶν πολέμων μας, ὦ τάφοι ἀνοιχτοὶ
ἡρώων, ποὺ ἡ δόξα τους στὴ μνήμη μας θὰ μένει,
τ' ἦσαν οἱ Ἅγιοι φύλακες στοῦ Ἔθνους τὴν τιμή.

Διαλύσανε τῶν ἄδικων ἐχθρῶν μας τὴ μανία
τῶν κανονιῶν μας ἡ βουή καὶ τῶν σπαθιῶν ἡ ἀντάρα
καὶ τιμημένη γύρισες, ξανὰ Μακεδονία
σ' ἀγκάλη, ποὺ σὲ πρόσμενε μὲ περισσὴ λαχτάρα.

Ἡ Δοϊράνη, τὸ Κιλκίς, ἡ Δράμα καὶ τὸ Σκρᾶ
θὰ διαλαλοῦν πὼς λεύτερη τ' Ἀλέξανδρου ἡ Πατρίδα
θὰ ζῆ, γιατὶ τὰ Τρόπαια τοῦ Παύλου τοῦ Μελᾶ
ἀθάνατη θὰ φέρουνε Ἑλληνική σφραγῖδα.

Χαῖρε, ὦ Μακεδονία
θὰ νικήσῃς, θὰ κρατήσῃς
λευτεριᾶς χρυσὴ λαμπάδα
καὶ θὰ γράψῃ ἡ Ἱστορία
σὰν καὶ πρῶτα μὴ φοβᾶσαι
πὼς ἐσύ σουνα καὶ θᾶσαι,
τῆς Ἑλλάδος ἡ Ἑλλάδα!

Ἀθῆναι τῇ 23-12-1947 **Σταῦρος Ι. Βοσυνιώτης**

*) Ἐκ συναδελφικῆς ἀλληλεγγύης καὶ ὡς ἔκφρασιν τῶν φρονημάτων τοῦ κλάδου δημοσιεύομεν τὸ ἀνωτέρω ποίημα τοῦ ὁλλου κ. Στ. Βοσυνιώτου.

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΕΡΝΕΣΤΟΥ ΠΕΡΟΣΟΝ

"Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ„

Τοῦ κ. ΠΑΝΟΥ Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ
τέως Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτικῶν Σχολείων

(Συνέχεια ἀπό τὸ 59 φύλλο τῆς 30 Νοεμβρίου 1947).

Ὁ σιδηρόδρομος δὲν περνοῦσε ἀπὸ τὸν Ἅγιο Σωτήρα. Ὁ νεαρὸς δάσκαλος ἔπρεπε νὰ κατεβεῖ στὸ σταθμὸ τοῦ Ἐπίν. Ἀπ' ἐκεῖ ὡς τὸν Ἅγιο Σωτήρα ἦταν πέντε χιλιόμετρα. Κι ἔβρεχε, ἔβρεχε.

Πρὸς τὸν Ἅγιο Σωτήρα διευθυνόταν κι ἕνας γεροντάκος μὲ μιὰ παλιὰ ἄμαξα, ποὺ τὴν ἔσυρε ἕνας γάϊδαρος, γέρικος κι αὐτός. Ὁ γέροντας δέχτηκε νὰ φορτώσει στὴν ἄμαξά του τὶς ἀποσκευὲς τοῦ Ἀλφόνσου. Αὐτὸς θὰ βάδιζε πεζὸς στὸ πλάϊ.

Ἔβρεχε διαρκῶς καὶ φυσοῦσε καὶ ἄνεμος. Στὰ χωράφια ψυχή, οὔτε στὸ δρόμο. Στὸν ὁρίζοντα δὲ φαινόταν οὔτε σπίτι, οὔτε καμπανάριό. Ἐξαφνα βρέθηκαν στὸ χωριό, ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ ἄνεμος ἀναποδογύρισε τὴν ὀμπρέλα τοῦ Ἀλφόνσου.

Ὅταν ὁ Ἀλφόνσος παρουσιάστηκε στὸ σχολεῖο, βρεγμένος ὡς τὸ κόκαλο, μὲ τὴν ὀμπρέλα ἄχρηστη πιά, δασκάλοι καὶ μαθηταὶ ἦταν στὴ δουλιά τους. Ὁ διευθυντὴς τὸν δέχτηκε καλόγνωμα. Ἦταν ἀνάγκη νὰ βρεθεῖ ἕνα δωμάτιο στὸ χωριὸ νὰ ἐγκατασταθεῖ ἀμέσως. Πρᾶγμα πολὺ δύσκολο. Ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦ παραχώρησαν στὸ σχολεῖο ἕνα μικρὸ δωμάτιο μὲ ἔπιπλα ἕνα ξύλινο κρεβάτι καὶ ἕνα ἀχυρόστρωμα.

Ὁ Ἀλφόνσος ἔλυσε τὰ πράγματά του καὶ ξαπλώθηκε ν' ἀναπαυθεῖ. Δὲν ἦταν ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς ὑπηρεσίας του. Ἔλπιζε ὅμως ὅτι θὰ ἀνατείλουν ἄλλες καλύτερες. Ξαπλωμένος στὸ κρεβάτι θυμόταν πῶς τὸν ὑποδέχτηκαν οἱ σκύλοι τοῦ χωριοῦ γαυγίζοντας καὶ πῶς τὰ κορίτσια τὸν ἔβλεπαν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ τζάμια καὶ γελοῦσαν μὲ τὴν ἀναποδογυρισμένη ὀμπρέλατου. Σκεπτόταν πῶς θὰ βρεῖ δωμάτιο καὶ πῶς θὰ εἶναι αὐτό. Ἕνας νέος ὅμως εἴκοσι χρονῶν δὲν ἔχει καὶ πολλὲς ἀπαιτήσεις. Ἄλλως τε καὶ τὸ πατρικό του, σπίτι δὲν ἦταν κανένα παλάτι. Ἔπειτα σκεπτόταν τὸ ζήτημα τοῦ φαγητοῦ. Εἶχε ἀκούσει πῶς κάποτε ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου, ὅταν εἶναι παντρεμένος, παίρνει ἕναν ἢ δύο συναδέλφους του, ἐργένηδες, οἰκοτρόφους. Ἀλλ' ἐδῶ θὰ γίνει ἄρα γε αὐτό; Ἂν τὸ χωριὸ εἶχε κάποιο μαγειρεῖο, τὸ ζήτημα ἦταν λυμένο. Ὅλα ὅμως θὰ κανονιστοῦν, σκεπτόταν. Ὅπως περνοῦν τόσοι δασκάλοι ἐργένηδες θὰ περάσω κι ἐγώ.

Οἱ δασκάλοι ἦταν στὶς τάξεις. Ἡσυχία ἐπικρατοῦσε σ' ὅλο τὸ σχολεῖο καὶ τὴν αὐλή. Ὁ νεαρὸς δάσκαλος δὲν ἄργησε ν' ἀποκοιμηθεῖ. Ὁ ὕπνος εἶναι πολὺ εὔκολος στὴν ἡλικία τῶν εἴκοσι χρονῶν.

Ἕνας θόρυβος μεγάλος στὸ σχολεῖο καὶ τὴν αὐλὴ τὸν ξύπνησε. Σχόλαζαν τὰ παιδιὰ καὶ ἄφηναν τὸ σχολεῖο μὲ γέλια, φωνὲς καὶ πηδήματα. Τὰ ροῦχα του ἦταν στεγνὰ σὲ μιὰ καρέκλα. Ὁ ἐπιστάτης εἶχε φροντίσει νὰ τὰ στεγνώσει στὴ φωτιά. Ντύθηκε καὶ διευθύνθηκε στὸ γραφεῖο τοῦ σχολείου ὅπου τὸν περίμεναν ὁ διευθυντὴς καὶ ὁ ἄλλος δάσκαλος τοῦ σχολείου. Ὁ διευθυντὴς τὸν σύστησε στὸ συνάδελφό του. «Ὁ κύριος Ἀλφόνσος Ντεμουλέν. Ὁ κ. Ἐδμόνδος Μπενσώ». Ὁ Ἀλφόνσος κολακεύτηκε πολὺ ἀκούοντας νὰ τὸν ἀποκαλοῦν γιὰ πρώτη φορὰ κύριο. Ἐκεῖ κανόνισαν καὶ τὸ πρόγραμμα. Ὁ Ἀλφόνσος πρόθυμα δέχτηκε τὴν πρώτη τάξη, γιατὶ ἐκεῖ ἡ διαφορὰ τῆς ἡλικίας του μὲ τὰ παιδιὰ θὰ ἦταν πιὸ μεγάλη καὶ ἑπομένως θὰ ἦταν σεβαστότερος. Τὸ μεσημέρι γευμάτισαν καὶ οἱ τρεῖς στὸ σπίτι τοῦ διευθυντοῦ, ὅπου ἡ Κυρία του, δασκάλα κι αὐτή, τοὺς εἶχε προετοιμάσει ἁπλὸ καὶ ἄφθονο φαγητό. Ἀπὸ τὸ τραπέζι δὲν ἔλειψε οὔτε τὸ τυρί, οὔτε τὸ φροῦτο, οὔτε τὸ κρασί.

Ἡ βροχὴ εἶχε πάψει, ὁ οὐρανὸς ἦταν καθαρὸς καὶ ὁ ἥλιος ἔλαμπε. Στὰ πλυμένα φύλλα τῶν δέντρων ἔλαμπαν σὰν διαμάντια σταγόνες βροχῆς. Ὁ ἥλιος τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ ἐγκαρδιότης τῶν συναδέλφων του ἔδιωξαν ἀπὸ τὴν ψυχὴ τοῦ νεαροῦ δασκάλου τὴν πρωϊνὴ μελαγχολία. Ὅλα θὰ πᾶνε καλά.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ Ἀλφόνσος ἄρχισε τὸ ἔργο του στὴν πρώτη τάξη μὲ ζῆλο. Δὲν ἦταν ὅμως καὶ εὔκολο, γιατὶ ἂν οἱ μαθηταὶ τῆς πρώτης τάξεως ἀπέχουν σωματικῶς ἀπὸ τὸ δάσκαλό τους περισσότερο ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τῶν μεγαλυτέρων τάξεων, ἀπέχουν καὶ ψυχικῶς. Ἔχουν λίγες γνώσεις καὶ ἀδύνατη κρίση. Μὲ τὴν καλὴ θέληση ὅμως, ποὺ εἶχε ὁ Ἀλφόνσος καὶ μὲ τὶς συμβουλὲς τῶν συναδέλφων του κατανικοῦσε κάθε ἡμέρα καὶ πιὸ πολὺ τὶς δυσκολίες. Ἔπειτα ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα ἄρχισε ν' ἀποκτᾶ καὶ πεῖρα, ἡ ὁποία ἔρχεται στὸν ἄνθρωπο μὲ τὸ σταγονόμετρο. Ὅλα πήγαιναν καλά.

Μπῆκε οἰκότροφος στὴν οἰκογένεια ἑνὸς τεχνίτη, ὅπου βρῆκε περίθαλψη οἰκογενειακή. Τὰ σπίτια τῶν συναδέλφων του ἦταν γι' αὐτὸν πάντοτε ἀνοιχτά. Ἔτσι ἡ ξενητειὰ τοῦ φαινόταν πιὸ ἐλαφρή.

Κανόνισε καὶ τὰ οἰκονομικά του. Μαθημένος στὴν καταναγκαστικὴ ἐγκράτεια στὸ σπίτι του κατόρθωνε νὰ στέλνει στὴν οἰκογένειά του τὸ ἓν τρίτον τοῦ μισθοῦ του. Κι ἔτσι ὄχι μόνον δὲν ἐπιβάρυνε πιὰ τοὺς δικούς του μὲ τὴ συντήρησή του καὶ τὴ σπουδή του, ἀλλὰ καὶ μετρητὰ τοὺς ἔδινε. Αὐτὸ ἦταν μιὰ μεγάλη ἀνακούφιση στὴν οἰκογένειά του. Στὸ ἔργον του ἦταν τακτικὸς καὶ ἡ ὑπηρεσία ἦταν εὐχαριστημένη. Ὁ Ἀλφόνσος ἦταν εὐτυχής. Ἔκανε τὸ καθῆκον του στὴν πατρίδα καὶ τὴν οἰκογένειά του. Καὶ δὲν ξέρω ποιὰ εὐτυχία μποροῦσε νὰ ἦταν πιὸ μεγάλη ἀπ' αὐτή.

Η ΠΑΤΡΙΔΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τοῦ κ. ΦΩΤΙΟΥ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

"Ενα ἀπὸ τὰ ἀνέκδοτα ἔργα μου φέρει τὸν τίτλο ἡ «Πατριδογραφία τοῦ Κριμινίου».[1]) Τὸ βιβλίο αὐτὸ χάρισε διπλῆ χαρά. Τὴ χαρὰ τοῦ ἐρευνητῆ ποὺ μὲ τὴν πιὸ φρόνιμη διάθεση ἐρευνᾶ τὸν ἄψυχο καὶ τὸ ζωντανὸ κόσμο ποὺ τὸν περιβάλλει καὶ τὴ χαρὰ τοῦ δασκάλου ποὺ ἔχοντας ὁλοκληρωμένη τὴν εἰκόνα τοῦ χωριοῦ διδάσκει γελοῦμενος τὸ μάθημα τῆς Πατριδογνωσίας.

Νὰ ὁ ἐρευνητής. Ἤρεμος, γλυκομιλεῖ μὲ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ χωριοῦ στὶς ἀμέριμνές τους ὧρες καὶ στὶς βασανισμένες τους στιγμὲς καὶ στῆς δουλιᾶς τὶς ὧρες. Ἀκούει τὶς διηγήσεις ἀνθρώπων μὲ γερὸ μνημονικό, τὸ ἁπαλὸ τραγοῦδι τους, τὸ μοιρολόγι. Περπατεῖ ἀνάμεσα στ' ἀμπέλια, στὶς ἄκρες τῶν χωραφιῶν, στοὺς νόχτους τῶν περιβολιῶν, σ' ἀνθοσπαρμένους λόφους καὶ τὸ βράδυ γυρίζει στὸ χωριὸ κατάφορτος ἀπὸ λουλούδια κι' ἀπὸ χόρτα. Μπαίνει σ' ἐκκλησιὲς καὶ στέκει μπροστὰ σ' ἀρχαϊκὲς εἰκόνες, ξεφυλλίζει βιβλία καὶ ξεδιπλώνει ἔγγραφα, διαβάζει ἐπιγραφές. Χώνεται στὶς ρεματιὲς καὶ κάνει συντροφιὰ μὲ τὰ πουλιά, τὰ ἔντομα καὶ μὲ τὰ ζῶα, χαϊδεύεται ἀπὸ τοὺς θάμνους, τ' ἀγριολούλουδα καὶ τ' ἀγριόχορτα, ἀγναντεύει ἀπὸ ψηλὰ τὸν ποταμὸ μὲ τ' ἄγριο, τὸ βουερό του κατρακύλισμα.

Ὧρες στέκει μπροστὰ στὸ καθετὶ καὶ τὸ στοχάζεται.

Νὰ κι ὁ δάσκαλος. Μὲ τοὺς μαθητές του στέκει εὐλαβικὰ μπροστὰ στὴν πόρτα τοῦ ναοῦ. Ζωγραφιστὸς πάγω ὁ ἅγιος κρατεῖ στὸ χέρι τὸ σπαθί. Καὶ κάτω ἡ ἐπιγραφή. «Ὁ σεβάσμιος καὶ ἱερὸς οὗτος ναός . . .» Μὰ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ κοιτάξει τὴν ἐπιγραφή. Τὴν ξέρει ἀπ' ἔξω. Ξέρει ἀκόμα καὶ τὴν ἱστορία τοῦ ναοῦ κι ὅμορφα τὴ διηγιέται. Ὅλα τάχει ζυμωμένα μὲ τὴ σκέψη του καὶ τὴν ψυχή του. Καὶ μεταφέρει τοὺς μαθητὲς νοερὰ στὰ περασμένα χρόνια ποὺ οἱ παποῦδες τους μὲ τὴν ἑλληνικὴ ψυχὴ καὶ τὴν ἁγνὴ χριστιανικὴ ποίηση, χέρι μὲ χέρι, λιθάρι μὲ λιθάρι, χτίσανε τὸν περίλαμπρο ναό, καμάρι τοῦ χωριοῦ καὶ ὁμορφιὰ τοῦ τόπου. Κι ἀναφέρει τὰ ὀνόματα τῶν παπάδων ποὺ ἱερούργησαν ἐκεῖ μέσα ἀφότου χτίστηκε τὸ χωριό. Νὰ κι ἡ εἰκόνα τῶν ἁγίων πάντων ποὺ μπροστά της στέκουν εὐλαβικὰ μαθητὲς καὶ δάσκαλος.

Τί θεία ἔμπνευση! Τί ἄξιο τὸ χέρι ποὺ τὴν ζωγράφισε!

Κοιτάζουν τὰ παιδιὰ τὶς ἅγιες τὶς σιωπηλὲς μορφές, καὶ παίρνει μιὰ ἔκφραση πονετικὴ τὸ πρόσωπό τους. Πόσο τοὺς ἀπάλυνε ὁ τεχνίτης τὴν ψυχή! Σένα ντουλάπι τὰ χειρόγραφα βιβλία τοῦ ναοῦ, τὰ διάφορα ἔγγραφα. Τὰ ξεφυλλίζουν προσεχτικά. Τί θέληση καὶ ὑπομονὴ εἶχαν ἐκεῖνοι ποὺ τὰ ἔγραψαν! Ὁ κατάλογος τῶν συνδρομητῶν τοῦ ναοῦ. Διαβάζω μερικὰ ὀνόματα. Κι ἕνα συγχωροχάρτι ἔντυπο ποὺ φέρει μονόγραμμα τοῦ Πατριάρχη καὶ τὶς ὑπογραφὲς 9 ἀρχιερέων. Καὶ γιὰ τὴ γιορτὴ τοῦ ναοῦ πόσα ἔχει νὰ τοὺς εἰπεῖ ὁ δάσκαλος! Κι ὅταν μιὰ ὡραία μέρα θὰ ἐπισκεφτοῦνε τὰ ἐξωκκλήσια πόσα δὲ θάχει νὰ τοὺς πεῖ καὶ νὰ τοὺς ἱστορήσει ὁ ἴδιος!

Τὸ βιβλίο μας ἀποτελεῖται ἀπὸ δέκα πέντε κεφάλαια

Στὰ κεφάλαια αὐτὰ ἐξετάζονται λεπτομερειακὰ τὰ πραγματογνωστικά, φυσιογνωστικά, ἱστορικὰ καὶ λαογραφικὰ στοιχεῖα τοῦ χωριοῦ. Ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ μὲ τὴν ἱστορική της ἐξέλιξη, τὰ πρόσωπα ποὺ ἱερούργησαν, τὰ ἐξωκκλήσια. Ὁ ποταμὸς μὲ τὰ φυσιογνωστικά του στοιχεῖα καὶ τὴν αἰσθητική του ἄποψη. Τὰ τοπωνύμια μὲ τὴν προέλευση τῆς ὀνομασίας καὶ τὴν ἐδαφολογική τους ἐμφάνιση.

Ἡ χλωρίδα μὲ τὸ φυσικό της πλοῦτο ὀνοματολογούμενο στὴν ἐπιστημονικὴ καὶ στὴν κοινὴ ὀνομασία του. Ἡ πανίδα μὲ τὸ ζωϊκὸ κόσμο στὴ διπλῆ του βιολογικὴ μορφή.

Τὸ κλῖμα μὲ τὶς τέσσαρες ἐποχὲς καὶ τὶς λοιπὲς κλιματολογικὲς παρατηρήσεις. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ σπιτιοῦ, μὲ τοὺς τύπους τῶν σπιτιῶν ὅπως διαμορφώνονται μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου καὶ τὴν ἐξέλιξη τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ λαϊκὴ ἰατρικὴ μὲ τὴν πίστη στὴ βασκανία, τὰ θεραπευτικὰ βότανα καὶ τὶς θεραπευτικὲς συνταγές.

Τὸ σχολεῖο μὲ τὴν προοδευτική του ἐξέλιξη καὶ τοὺς δα-

(συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 6)

1) Τὸ Κριμίνιον εἶναι χωριὸ τῆς Ἐπαρχίας Βοΐου.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

Ἐτησία συνδρομὴ τοῦ Διδασκαλικοῦ Βήματος δραχμαὶ 15.000
Διὰ τὰς Σχολικὰς Ἐφορείας . . . . . Δραχ. 15.000
Τιμὴ τοῦ φύλλου . . . . . Δραχ. 500

⊙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ⊙

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Οἱ διδασκαλικοὶ σύλλογοι τῶν περιφερειῶν Ἀργολίδος, Ἡρακλείου Κρήτης καὶ Λέσβου ἐκτιμῶντες τὸν συνεχῆ ἐθνικὸν ἀγῶνα τῶν Βορείων καὶ ἀνταρτοπλήκτων διαμερισμάτων τῆς χώρας, καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀποδείξουν ἐμπράκτως ἔστω καὶ συμβολικῶς τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἀλληλεγγύην των πρὸς τοὺς ἀκρίτας συναδέλφους των, παρρησιάσθησαν τοῦ δικαιώματός των ἐπὶ τῶν δεμάτων τροφίμων τῆς Ε.Π.Π. καὶ τὰ ὁποῖα ὡς γνωστὸν ἡ Διοίκησις κατένειμεν εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ Συλλόγους, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως τὸ ἐν λόγῳ δέμα διατεθῇ πρὸς ἄλλους δεινῶς χειμαζομένους συναδέλφους τῆς Βορείου Ἑλλάδος.

Διαβεβαιοῦμεν τὰς ἀνωτέρω Διοικήσεις ὅτι θὰ ἐκτελέσωμεν τὴν ἐπιθυμίαν των, ἀπευθύνοντες πρὸς αὐτὰ τὰ συγχαρητήριά μας.

ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΣΟΡΜΗΣΙΣ

Ὁ σπαραγμὸς εἶναι ἡ μοῖρα τῆς χώρας μας σήμερα. Τὸ αἱματοποτισμένον χῶμά μας δέχεται καὶ ἄλλην σπονδήν.

Τὸ Ἔθνος ἐπιστρατεύει τὰς ζωτικὰς δυνάμεις του διὰ νὰ κρατήσῃ ὀρθίαν τὴν ἰδέαν τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος, τὴν ὁποίαν τόσον συγκλονίζει ὁ ἀπὸ Βορρᾶ ἄνεμος.

Ἐπάνω εἰς τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν μας ὁ στρατὸς ἀγωνίζεται νὰ κρατήσῃ τὴν ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας. Πίπτει χιών, κάμνει ὁμίχλη καὶ μέσα εἰς τὸ σύθαμπον τῆς θυέλλης δὲν ξεχωρίζονται οἱ πρόμαχοι τοῦ ἀγῶνος.

Ὄπισθέν των τὸ ὑπόλοιπον Ἔθνος ἐπιστρατεύεται πνευματικά, συγκεντρώνει τὰς ὑλικὰς συνεισφορὰς τοῦ ὑστερήματός του, καὶ ἀγωνίζεται καὶ αὐτὸ προσφέρον ὅ,τι ἠμπορεῖ εἰς τὴν μεγάλην προσπάθειαν.

Ὅταν ἐντὸς ὀλίγου περάσῃ ἡ καταιγὶς καὶ ἠμπορέσωμεν νὰ διακρίνωμεν τὸ τί ἔγινε, θὰ ἴδωμεν ὅτι ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὰς χιονισμένας κορυφάς, καὶ ἐδῶ κάτω εἰς τὰ ἀφανισμένα χωρία, πρωταγωνιστεῖ ὁ διδάσκαλος.

Ὁ Ἕλλην διδάσκαλος πτωχὸς καὶ ποικιλοτρόπως ἠδικημένος ἐντείνει τὰς δυνάμεις του μὲ ἀπόλυτον αὐταπάρνησιν.

ΜΑΛΛΙΝΑ

Ἡ προσπάθεια τῆς ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κράτους συγκεντρώσεως μαλλίων εἰδῶν διὰ τὸν μαχόμενον στρατόν μας, εὑρίσκει τὸν πιστότερον συνδρομητὴν εἰς τὸν δημοδιδάσκαλον.

Αὐτὸς κινεῖ τὰ πάντα, καὶ ἀπὸ τὸ ἀδειασμένον σεντούκι του, καὶ ἀπὸ τὴν κενὴν τσέπην του, βγάζει καὶ δίνει τὸ τελευταῖον ὑπόλοιπον, τὴν ὑστάτην του προμήθειαν.

Τὰ παιδιὰ πλέκουν, τὰ σχολεῖα γίνονται ἐργαστήρια καὶ συγκεντρώνονται ἐργόχειρα πλεγμένα μὲ τὴν ζέστην τῆς ψυχικῆς εὐχῆς, διὰ νὰ σταλοῦν ἐκεῖ ἐπάνω, ὅπου βρονιᾷ καὶ πάλιν τὸ τουφέκι, ὅπου θεμελιώνεται νέα καλυτέρα Πατρίς.

Θὰ ἀναγνωρισθοῦν ἀρά γε κἄποτε αἱ ὑπηρεσίαι αὐταί;

Ὁ Ἕλλην διδάσκαλος ἀδιαφορεῖ. Δι' ἓν μόνον ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν κρίσιν τῆς συνειδήσεώς του.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ

Πληροφορούμεθα εὐχαρίστως ὅτι οἱ Σύλλογοι Ξάνθης, Φλωρίνης καὶ Σύρου ἵδρυσαν δανειστικὰς βιβλιοθήκας. Τὸ ὡραῖον τοῦτο παράδειγμα πρὸς τὰς ὀργανώσεις καὶ ὑπηρεσίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκπαιδεύσεως δίδεται πάλιν ἐξ ἀκραίων βορείων περιφερειῶν.

Δὲν θέλομεν νὰ προβῶμεν εἰς ἀνάλυσιν τῆς ἀναγκαιότητος καὶ σπουδαιότητος τοῦ θεσμοῦ τῶν δανειστικῶν βιβλιοθηκῶν, διότι πολλάκις ἐτονίσθη ὅτι ὅσα συγγράμματα δὲν δύναται δι' οἰκονομικοὺς λόγους νὰ προμηθευθῇ ὡς ἄτομον ὁ δημ)λος, δύναται νὰ τὰ μελετήσῃ, ἐὰν εἶναι μέλος δανειστικῆς βιβλιοθήκης.

Ἡμεῖς ἓν μόνον ἐπιθυμοῦμεν νὰ τονίσωμεν: ὅτι ἡ πρωτοβουλία αὕτη, δύο ἐκ τῶν περισσότερον ἀπειλουμένων περιφερειῶν, παρουσιάζει τὴν ἔντασιν πίστεως ἐπὶ τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος.

ΣΠΟΥΔΑΙΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΙ

Πολλάκις ἔχομεν ὀχλήσει τοὺς ἁρμοδίους δι' ἓν ζήτημα τὸ ὁποῖον ἐκεῖνοι θεωροῦν ἐπουσιῶδες, καὶ ἀφήνουν ἄλυτον λόγῳ . . . οἰκονομιῶν. Εἶναι τὸ ζήτημα τοῦ διορισμοῦ ἐπισατῶν καὶ ὑπηρετῶν εἰς τὰ ὑπάρχοντα κενά. Δὲν ἐννοοῦν οἱ Μανδαρῖνοι τῶν Ὑπουργείων ὅτι σχολεῖα μὲ 400—600 μαθητὰς καὶ μὲ ἠλαττωμένον διδακτικὸν προσωπικόν, ἔχουν ἀνάγκην, ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας ἐπισάτου;

Ποῖος θὰ φροντίσῃ εἰς αὐτὰ τὰ πληθωρικὰ σχολεῖα διὰ τὴν ὕδρευσιν, τὴν καθαριότητα (ἂς σκεφθοῦν μόνον τί γίνεται εἰς τὰς ἀπείρους περιπτώσεις τῆς ἐλλείψεως ἀφοδευτηρίων) καὶ τὴν ἀσφάλισιν καὶ διατήρησιν τῆς δημοσίας ἰδιοκτησίας;

Οἱ διδάσκαλοι; Ἀλλὰ εἴπομεν ὅτι καὶ αὐτοὶ εἶναι τόσον ὀλίγοι, ὥστε δὲν ἐπαρκοῦν διὰ τὴν στοιχειώδη διδασκαλίαν!

Ἔπειτα τί νὰ πρωτοκάμῃ ὁ διδάσκαλος;

Εἶπαν ἐξ ἄλλου οἱ ἁρμόδιοι ὅτι οἱ διωρισμένοι κλητῆρες, ἐπισάται καὶ καθαρίστριαι τῶν πολυτελῶν σχολείων καὶ τῶν Γραφείων Ἐπιθεωρήσεως, δὲν πρέπει νὰ λαμβάνουν τὸν ἐκ δραχμῶν 240.000 μηνιαῖον μισθόν, τὸν ὁποῖον λαμβάνουν οἱ κλητῆρες τῶν Ὑπουργείων, ἀλλὰ ὀλιγώτερα. Εὑρίσκουν ὑπερβολικὸν τὸ ἐξ 8.000 δρχ. ἡμερομίσθιον τοῦ κρατικοῦ ὑπηρέτου. Καὶ τὸ τοιοῦτον λέγεται οἰκονομία! καὶ ἴση μεταχείρισις! Ἀλλὰ ποῖος νὰ τοὺς σκεφθῇ; Οἱ προϊστάμενοί των; Ἀλλ' αὐτοὶ μεριμνοῦν καὶ τιμβάζουν περὶ ἄλλων πολλῶν καὶ σπουδαίων καὶ δὲν εὐκαιροῦν νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τόσον μικρὰ ζητήματα!

ΤΑ ΚΡΑΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ

Ἀνεκοινώθη διὰ τοῦ τύπου ὅτι διάφορα τρόφιμα, φαρμακευτικὸν ὑλικὸν καὶ ἄλλα εἴδη τῶν κρατικῶν ἀποθηκῶν ἀξίας πολλῶν δισεκατομμυρίων δραχμῶν κατεστράφησαν ὡς καταστάντα ἀκατάλληλα πρὸς διανομὴν εἰς τὸ κοινόν.

Εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ λαὸς λιμώττει, οἱ ἀσθενεῖς ἀποθνήσκουν δι' ἔλλειψιν φαρμάκων, οἱ πρόσφυγες τρέμουν ἀπὸ τὸ ψῦχος καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι πένονται, γίνονται πρωτόκολλα καταστροφῆς τῶν εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης ἀπὸ τὰ ὄργανα τοῦ κράτους!!

Ἡ κυβέρνησις, ἐὰν θέλῃ νὰ πιστεύσῃ ὁ λαὸς ὅτι δὲν τὴν ἀπασχολεῖ ἡ ρουσφετολογία καὶ τὸ κομματικὸν συμφέρον, ἀλλ' ὅτι ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, πρέπει χωρὶς ἐνδοιασμὸν νὰ συλλάβῃ ἀμέσως καὶ νὰ κρεμάσῃ εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος τοὺς ὑπευθύνους τῆς τοιαύτης ἐγκληματικῆς ἀδιαφορίας, εἰς οἱανδήποτε βαθμίδα τῆς ἱεραρχίας τοῦ κρατικοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ἂν εὑρίσκωνται οὗτοι καὶ οἱονδήποτε ἀξίωμα καὶ ἂν ἀσκοῦν.

Ἡ ἀνεκτικότης καὶ ἡ προσπάθεια συγκαλύψεως τῶν ἐγκληματιῶν ὁδηγεῖ τὸν λαὸν εἰς τὴν ἐξέγερσιν, εὐνοεῖ τὴν παράτασιν τῆς ἀνταρσίας καὶ φέρει τὸν τόπον εἰς τὴν καταστροφήν.

ΝΑ ΑΠΟΒΛΗΘΟΥΝ ΑΜΕΣΩΣ

Καὶ ἐφ' ὅσον γίνεται λόγος περὶ τῶν ὑπευθύνων τῆς κακῆς διαχειρίσεως τῶν κρατικῶν ἀγαθῶν νομίζομεν, ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ ζητήσωμεν διὰ τῶν στηλῶν αὐτῶν τὴν ἠθικὴν κάθαρσιν τῆς κρατικῆς μηχανῆς.

Ὁ Πόρτερ εἰς τὴν ἔκθεσίν του ἀνέφερεν οὔτε πολὺ οὔτε ὀλίγον ὅτι οἱ Δημόσιοι Ὑπάλληλοι ἐν Ἑλλάδι εἶναι λωποδύται. Τὸ πρᾶγμα μᾶς ἐξένισεν, διότι ἐν τῇ μεγίστῃ του πλειονότητι ὁ δημοσιοϋπαλληλικὸς κόσμος ἵσταται εἰς τὸ ὕψος του καὶ ἐπιτελεῖ τὸ καθῆκόν του μετ' εὐσυνειδησίας καὶ τιμιότητος ἐν μέσῳ παντοίων στερήσεων. Ἡ διαμαρτυρία μας κατὰ τῆς ἐκθέσεως ἐκείνης ἦτο ἐπιβεβλημένη, ὡς ἐπιβεβλημένη εἶναι καὶ μία ἐξήγησις τοῦ Πόρτερ περὶ ποίων ὑπαλλήλων ὁμιλεῖ.

Διότι ἐὰν ὁμιλῇ περὶ τῶν ἀνωτάτων ἐκείνων ὑπαλλήλων, οἵτινες ἔχουν γίνει συνέταιροι τῶν ζωεμπόρων παρὰ τῶν ὁποίων λαμβάνουν τὸ ἀναλογοῦν αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ συνεταιρισμοῦ κέρδος ἢ περὶ ἐκείνων, οἵτινες τεταγμένοι διὰ τὴν περισυλλογὴν τῆς περιουσίας τοῦ Κράτους καὶ παρακούοντες τὰς ἐντολὰς τοῦ οἰκείου Ὑπουργοῦ, προσλαμβάνουν ὑπαλλήλους, πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς, τῆς προτιμήσεως αὐτῶν (διατί ἄρά γε;) ἢ τῶν ἀνωτάτων ὑπαλλήλων τοῦ Ὑπουργείου των, τότε ἔχει δίκαιον ἡ ἔκθεσις. Καὶ ἐφ' ὅσον ἔχει δίκαιον ὁ Πόρτερ καὶ εἴμεθα βέβαιοι περὶ αὐτοῦ, κατόπιν μάλιστα καὶ τῶν ὡρισμένων βασίμων πληροφοριῶν μας, πρέπει ἡ Κυβέρνησις ἄνευ χρονοτριβῆς, ἐὰν θέλῃ νὰ ἔχῃ καλὴν διοίκησιν, ἀντὶ νὰ τείνῃ εὐήκοον σῦς εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν κυρίων αὐτῶν νὰ τοὺς συλλάβῃ ἀπὸ τὸ ὠτίον καὶ νὰ τοὺς ἀποπέμψῃ ἀπὸ τὴν τιμίαν οἰκογένειαν τῶν Δ. Υ. Οἱ Δ. Υ. εἶναι ἀποφασισμένοι εἰς μικρὸν διάστημα νὰ θέσωσι τὸ ζήτημα ὦμὸν καὶ μὲ ἀδιαμφισβήτητα στοιχεῖα ἐνώπιον τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ ἀξιώσουν τὴν ἀποπομπὴν τῶν τοιούτων ἀσυνειδήτων Ὑπαλλήλων ἀπὸ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν.

ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ

Ὁ συνάδελφος κ. Ἀνδρέας Τσιμπούλης ἐκ Κιλεντζίου Πατρῶν μᾶς ἀπέστειλε τὰς «σκέψεις» του γύρω ἀπὸ τὸ μεγάλον καὶ ἄλυτον ἐκπαιδευτικὸν πρόβλημα, τῆς προσωπικότητος τοῦ διδασκάλου.

Ὁ συνάδελφος ἀνοίγει μίαν συζήτησιν ἐξ ἀφορμῆς τῆς γλαφυρᾶς συνεργασίας τοῦ σεβαστοῦ κ. Π. Δ. Παναγοπούλου, διότι διαφωνεῖ πρὸς ἓν ὡρισμένον σημεῖον. Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν δμως τῆς ἀπόψεώς του ἐμπλέκεται εἰς τὰ δίκτυα τοῦ ἀλύτου προβλήματος.

Ἡ συνεργασία τοῦ συναδέλφου καταχωρεῖται διότι εἶναι καλογραμμένη, καὶ διότι χρησιμοποιεῖται ὡς . . . ἀγγίστρι διὰ μίαν εὐρυτέραν καὶ σοβαρὰν προσπάθειαν ἐπιλύσεως τοῦ ἐν λόγῳ προβλήματος.

ΗΘΙΚΗ!!

Τὸ Διδασκαλικὸν Βῆμα κατ' ἀπόφασιν τῆς Διοικήσεως τοῦ κλάδου, ἐκπροσωποῦσης τὴν ὁλότητα τῶν συναδέλφων, ἐδέχθη νὰ δημοσιεύσῃ ἀντὶ μικρᾶς ἀμοιβῆς διαφημίσεις διαφόρων ἐκδοτικῶν οἴκων σχολικῶν βιβλίων πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν διδασκάλων κυρίως.

Ἡ τοιαύτη καταχώρησις εἰς τὰς στήλας τοῦ Διδασκαλικοῦ Βήματος ἔγινε χωρὶς διάκρισιν ἢ προσωπικὰς σχέσεις.

Διὰ τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς ἀνεμένομεν ὅτι ἐκδοτικοί τινες οἶκοι ἀντιπολιτευθέντες μέχρι σήμερον τὴν συνδικαλιστικὴν μας Ὀργάνωσιν, θὰ ἀνεθεώρουν τὴν ἐχθρικὴν τακτικήν των.

Δυστυχῶς.

Ἕνας τέτοιος οἶκος, μεγάλος, ἐξ ἐκείνων ποὺ ἐπλούτισαν καὶ πλουτίζουν καθημερινῶς διὰ τῆς προτιμήσεως τῶν συναδέλφων μας, δηλαδὴ τῶν ὠργανωμένων διδασκάλων, παρουσιάζεται σήμερον εἰς περιοδικήν του ἔκδοσιν διὰ νὰ μᾶς μεμφθῇ διότι προέβημεν εἰς τὰς ἀνωτέρω δημοσιεύσεις διαφημίσεών του!

Δηλαδὴ πάρε τὸν στὸ γάμο σου νὰ σοῦ πῇ καὶ τοῦ χρόνου.

Αὐτὸ λέγεται ἠθικὴ καὶ τιμία διάθεσις συνδρομῆς τῆς Διδασκαλικῆς οἰκογενείας . . .

ΜΙΑ ΕΟΡΤΗ

Τὴν 21ην Δεκεμβρίου ἔγινεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ὁ «Παρνασσὸς» μουσικοφιλολογικὴ παράστασις τοῦ Φιλολογικοῦ—Ἀναμορφωτικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν, ἧς αἱ εἰσπράξεις διετέθησαν ὑπὲρ τοῦ 7ου Δημοτικοῦ Σχολείου Γ' Περιφερείας Ἀθηνῶν πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ ἄρτι ἐκκενωθέντος διδακτηρίου του καὶ ἐπαναστέγασιν τοῦ σχολείου.

Τὸ πρόγραμμα τῆς ἑορτῆς περιελάμβανε ἐκτὸς τῆς ὁμιλίας τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου μουσικήν, ἀπαγγελίαν, χορὸν καὶ τραγούδια, μὲ ἐκτελεστὰς διαπρεπεῖς Ἕλληνας καλλιτέχνας.

Τὸν σχόντα τὴν πρωτοβουλίαν καὶ ἐπὶ πολὺ πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἑορτῆς ἐργασθέντα κ. Νικ. Προκοπίδην καὶ τοὺς συνεργάτας του συγχαίρομεν καὶ ἐπαινοῦμεν.

Ἰδιαιτέρως δμως μνημονεύομεν τὴν ἀφιλοκερδῆ συμμετοχὴν τῶν μελῶν τοῦ Φιλολογικοῦ—Ἀναμορφωτικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν καὶ ἐκφράζομεν πρὸς τὰ μέλη αὐτοῦ τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας καὶ τὰ συγχαρητήρια τοῦ κλάδου.

Προμηθευόμενοι

ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ

ΙΘ'. ΓΕΝ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

δὲν ἐπιτελεῖτε μόνον καθῆκον ἀλλὰ καὶ ἀποκτᾶτε ἀποθησαυρισμένας τὰς διεκδικήσεις τοῦ κλάδου.

Η ΠΑΤΡΙΔΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

(συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 4)

σκάλους του. Ἡ ὕδρευση μὲ τὶς πηγὲς καὶ τὰ νερά τους, οἱ λάκκοι μὲ τὴ χρησιμότητα καὶ τὴν αἰσθητική τους ἄποψη. Οἱ τροφὲς μὲ τὰ διάφορα εἴδη ψωμιῶν καὶ φαγητῶν μὲ τὰ γλυκά, τὰ ποτά, καὶ τὶς ἐθιμοτυπίες. Ἡ ἀμπελουργία, ἡ λαϊκὴ τέχνη μὲ τὸν πλοῦτο τῶν ὑφαντῶν καὶ κεντητῶν ἔργων ποὺ εἶναι ὅλα δημιουργήματα τέχνης, ὑπομονῆς, ἐργατικότητας καὶ ἀμιλλας. Ἡ γλῶσσα, τὰ ἔθιμα κ. λ.

Παραθέτουμε ἕνα δεῖγμα ἀπὸ τὸ βιβλίο μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ
ΤΟ ΣΠΙΤΙ

(Ἀρχιτεκτονικὴ — τύποι σπιτιῶν—ἔθιμα.

Τὰ πρῶτα σπίτια τοῦ χωριοῦ χτίστηκαν γύρω ἀπὸ τὸ ἔτος 1770 καὶ παρουσιάζουν ἑνιαῖο τύπο τόσο στὴν ἐξωτερικὴ ἐμφάνιση ὅσο καὶ στὴν ἐσωτερικὴ διαρρύθμιση. Ὁ τύπος τοῦ σπιτιοῦ καθορίζεται ἀπὸ τοὺς ὅρους διαβίωσης τῆς οἰκογενείας κι ἀπὸ τὶς κλιματολογικές, κοινωνικὲς καὶ λοιπὲς συνθῆκες ζωῆς τῶν κατοίκων.

Ἡ περιοχὴ τοῦ σπιτιοῦ κλείεται μὲ πέτρινο τοῖχο ὕψος δύο μέτρων ποὺ σκεπάζεται μὲ πλάκες.

Ἡ αὐλὴ «ὀβορὸς» εἶναι εὐρύχωρη, στὰ δὲ ἄκρα της εἶναι τὰ παραρτήματα τοῦ σπιτιοῦ, μαγειρεῖο, πρόβατα, ἀχυρώνα, ὁ σταῦλος γιὰ τὰ μεγάλα ζῶα. Ἀκόμα τὸ πηγάδι καὶ τὰ ὀπωροφόρα δέντρα. Ἡ πόρτα τῆς αὐλῆς δίφυλλη! μὲ χοντρὰ σανίδια ἀμπαρώνεται μὲ ξύλινο περάτη ἢ μοχλοὺς σιδερένιους.

Τὸ σπίτι δίπατο, οἱ τοῖχοι πέτρινοι, ἡ στέγη ξύλινη στηρίζεται πάνω στοὺς τοίχους καὶ σὲ χοντρὲς δρύϊνες δοκοὺς (γριντιὲς καὶ σκεπάζεταιμὲ κεραμίδια· ἐξέχει δὲ ἀπὸ τοὺς τοίχους μισὸ μέτρο καὶ περισσότερο καὶ εἶναι κατηφορική γιὰ νὰ χύνωνται τὰ νερὰ τῆς βροχῆς καὶ τῶν χιόνων.

Ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ δίφυλλη, ξύλινη, ἀμπαρώνεται μὲ χοντρό, ξύλινο, περάτη. Μετὰ τὴν εἴσοδο μικρὸς χῶρος «πατόσπιτος» τὰ ὑπόγεια, τὸ ἀχούρι, ποὺ ἀργότερα μεταφέρεται ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι. Στὴ νότια πλευρὰ μπαίνει ἀργότερα μικρὸ δωμάτιο, ἡ «σόμπα» ὅπου ξεχειμάζει ἡ οἰκογένεια. Ξύλινη σκάλα ὁδηγεῖ στὸ δεύτερο πάτωμα. Ἐκεῖ εἶναι ἡ σάλα «χαγιάτι» καὶ δύο — τρία δωμάτια. Τὸ πάτωμα εἶναι στρωμένο μὲ κοκκινόχωμα, ταβάνι δὲν ὑπάρχει, τὰ παράθυρα μικρά, χωρὶς τζάμια, μὲ καπάτια ξύλινα ποὺ κλείνουν τὴ νύχτα καὶ στὶς κακοκαιρίες. Τὸ τζάκι στὸν τοῖχο «μποχαρί». Ἀπὸ μέσα κρέμεται ἀλυσίδα ποὺ κατεβαίνει ὡς κάτω, στὸ ἄκρο της πιάνεται τὸ γκιούκι, τὸ κακάβι μὲ τὸ νερὸ ποὺ εἶναι γιὰ ζέσταμα. Ἡ ἐπίπλωση φτωχική. Μικρὰ δέματα βριζαμιᾶς δεμένα κάνουν τὰ στρώματα. Ἀπὸ πάνω τὰ σαΐσματα. Γιὰ σκεπάσματα πάλι σαΐσματα. Μεσάντρες στοὺς τοίχους γιὰ τὰ σκεπάσματα. Στὰ ὑπόγεια τὸ ποστάβι ὅπου πατιοῦνται τὰ σταφύλια, ὁ κάδος (μὲ χωρητικότητα δύο χιλιάδων ὀκάδων) ὅπου μπαίνει ὁ μοῦστος, τὰ βαένια μὲ τὰ κρασιά, τ' ἀμπάρια γιὰ τὰ δημητριακά, τὰ κιούπια γιὰ τὶς πιπεριές, καὶ τἄλλα τουρσιά, τὰ καδιὰ γιὰ τὰ τυριὰ καὶ τὴν ἁρμιά, οἱ πήλινες λαγίνες γιὰ τὸ κρασί, τὰ πήλινα πιάτα «μισοῦρες» γιὰ τὰ φαγητά, τὰ ξύλινα κουτάλια, ἡ τσιότρα, τὰ ἐργαλεῖα τῆς δουλειᾶς.

Τὰ νέα σπίτια.

Μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου καὶ λόγῳ τῆς ἐπικοινωνίας τῶν κατοίκων μὲ ἀνώτερα κέντρα αὐξάνουν οἱ ἀπαιτήσεις τῆς οἰκογένειας, ἡ διάταξη τοῦ σπιτιοῦ κι ἡ ἐσωτερικὴ διαρρύθμιση γίνονται περισσότερο σύνθετες. Τὰ σπίτια ποὺ χτίζονται στὰ τέλη τοῦ 19ου αἰώνα εἶναι καλαίσθητα, εὐρύχωρα μὲ ἀνέσεις καὶ ἐπίπλωση καλή. Ἡ περιοχή τους περιφραγμένη μὲ τοῖχο, πέτρινο, ἡ αὐλὴ στρώνεται μὲ κανονικὲς πλάκες, γλάστρες μὲ λουλούδια στολίζουν τὴν αὐλή. Τὰ δωμάτια τῶν σπιτιῶν εὐρύχωρα, μὲ σανιδωμένο πάτωμα καὶ ταβάνι, μὲ μεγάλα παράθυρα.

Τέσσερες τύποι σπιτιῶν ἐμφανίζονται:

Πρῶτος τύπος. Δίπατο, λιθόχτιστο σπίτι. Αὐλὴ μὲ παραρτήματα, μαγειρεῖο κ. λ. π. Μετὰ τὴν εἴσοδο τοῦ σπιτιοῦ μικρὸς χῶρος «πατόσπιτος» πλακοστρωμένος καὶ δυὸ ὑπόγεια». Τέσσερα ὡς πέντε σκαλοπάτια καὶ μετὰ δωμάτιο «σόμπα» ὅπου ξεχειμάζει ἡ οἰκογένεια. Αὐτὸ στὴ Ν. Α. πλευρὰ τοῦ σπιτιοῦ. Ξύλλινη σκάλα ὁδηγεῖ στὸ πάνω πάτωμα ὅπου ἡ σάλα «χαγιάτι» μὲ τρία δωμάτια καὶ κελάρια.

Δεύτερος τύπος. Μπροστὰ στὴν εἴσοδο σκάλα πέτρινη μὲ τέσσερα-πέντε σκαλοπάτια. Μετὰ τὴν εἴσοδο μικρὴ σάλα. Ὅλος ὁ κάτω χῶρος τοῦ σπιτιοῦ ὑπόγεια. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ τῆς σάλας δωμάτια ὅπου ξεχειμάζει ἡ οἰκογένεια. Παράπλευρα στὰ δωμάτια τὰ κελάρια Ξύλινη σκάλα ὁδηγεῖ στὸ δεύτερο πάτωμα. Σάλα, δωμάτια ἀπὸ μερὲς καὶ δυὸ κελάρια.

Τρίτος τύπος. Μετὰ τὴν εἴσοδο ὁ πατόσπιτος πλακοστρωμένος, στὸ βάθος δυὸ ὑπόγεια. Ξύλινη σκάλα ὁδηγεῖ στὸ πρῶτο πάτωμα. Μικρὴ σάλα καὶ δυὸ δωμάτια. Σκάλα ξύλινη ὁδηγεῖ στὸ δεύτερο πάτωμα. Μικρὴ σάλα καὶ δυὸ δωμάτια.

Τέταρτος τύπος. Πρὸ τῆς εἰσόδου σκάλα πέτρινη. Ὅλος ὁ κάτω χῶρος τοῦ σπιτιοῦ ὑπόγεια. Μετὰ τὴν εἴσοδο μικρὸς χῶρος τρία πλατύσκαλα ὁδηγοῦν σὲ μικρὸ χῶρο. Στὸ βάθος τοῦ χώρου κι ἀπὸ τὴν κατεύθυνση τοῦ κέντρου ὑπάρχει ἡ πόρτα ποὺ μὲ σκάλα ὁδηγεῖ στὰ ὑπόγεια. Τὰ ὑπόγεια ἔχουν ἐξωτερικὴ πόρτα. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ τοῦ χώρου εἶναι τὰ δωμάτια «σόμπες». Διπλὴ σκάλα μὲ τρία-τέσσερα σκαλοπάτια ὁδηγεῖ σὲ μικρὸ χῶρο. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ τοῦ χώρου κελάρια. Σκάλα ξύλινη ὁδηγεῖ στὸ πάνω πάτωμα, ὅπου εἶναι ἡ σάλα καὶ δυὸ δωμάτια. Ἀπὸ τὴ σάλα διπλὴ σκάλα μὲ τρία σκαλοπάτια ἡ κάθε μιὰ ὁδηγεῖ σὲ μικρὸ χῶρο καὶ ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ τοῦ χώρου κελάρια. Στὸ δεξιὸ κελάρι ὑπάρχει πόρτα ποὺ ὁδηγεῖ σὲ ταράτσα.

Τὰ σπίτια ὅλων τῶν τύπων ἔχουν πολεμίστρες «μαζίκαλα» ποὺ βλέπουν στὴν εἴσοδο τοῦ σπιτιοῦ, τὰ παράθυρα ὅλων τῶν δωματίων ἔχουν σιδερένια κιγκλιδώματα. Εἶναι καλοχτισμένα ἀσβεστόχριστα ἀπ' ἔξω μὲ πέτρες πελεκητὲς στὶς γωνιές. Οἱ παραστάτες τῆς εἰσόδου (πόρτας) μὲ πέτρινες κολόνες μονοκόμματες, ὕψους δύο μέτρων, πλάτους 0,20-0,30 τοῦ μ. καὶ πάχους 0,10-0,15 μ. Μονοκόμματο καὶ τὸ ὑπέρθυρο, Τὰ πατώματα καὶ τὰ ταβάνια τῶν δωματίων ὡς καὶ τῆς σάλας σανιδωμένα. Σὲ μερικὰ σπίτια τὸ πάτωμα τῶν κελαριῶν καὶ τῶν δωματίων ὅπου ξεχειμωνιάζει ἡ οἰκογένεια εἶναι στρωμένα μὲ κοκκινόχωμα καὶ πατώνεται ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ μὲ κοκκινόχωμα. Ὁ σκελετὸς τῆς στέγης καὶ οἱ δοκοὶ (γριντιὲς) τῶν πατωμάτων εἶναι ἀπὸ ξυλεία λευκαδιοῦ.

Τὰ σπίτια ποὺ χτίστηκαν τὰ τέλη τοῦ 19ου αἰώνα, τὶς ἀρχὲς τοῦ 20οῦ φέρουν σὲ ἐμφανὲς μέρος ἐντοιχισμένη πλάκα ποὺ ἀναγράφει τὴ χρονολογία ποὺ χτίστηκε τὸ σπίτι καὶ μερικὲς κι ἕνα σταυρό. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἰδιοχτῆτες τῶν σπιτιῶν εἶναι οἱ ἴδιοι τεχνῖτες (χτῖστες μαραγκοί, κονιατὲς κ.λ.π.) κι ἐπιμελοῦνται μὲ ἰδιαίτερη φροντίδα τὰ σπίτια τους.

Στὰ ὑπόγεια εἶναι τὰ ἀμπάρια μὲ τὰ δημητριακά, τὰ καδιὰ γιὰ τὰ τυριὰ καὶ τὶς ἁρμιές, τὰ κιούπια γιὰ τὰ ξύδια καὶ τὰ τουρσιά, τὰ βαγένια μὲ τὰ κρασιά, οἱ στάμνες μὲ τὰ πετιμέζια, τὰ φανάρια κρεμασμένα γιὰ τὴν προσωρινὴ φύλαξη τῶν φαγητῶν.

Ἡ «σόμπα» (τὸ δωμάτιο ποὺ ξεχειμωνιάζει ἡ οἰκογένεια) εἶναι στρωμένη μὲ στρώματα γεμισμένα μὲ βριζαμιὰ κι' ἀπὸ πάνω σαΐσματα, βελέντζες ἢ κιλίμια. Γύρω γύρω μάλλινα παρδαλὰ προσκέφαλα. Ἐκεῖ πάνω κάθοντα καὶ κοιμοῦνται οἱ σπιτικοί. Τὰ στρώματα εἶναι ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ τὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ τζακιοῦ. Ὁ ὑπόλοιπος χῶρος τοῦ δωματίου εἶναι στρωμένος μὲ κιλίμια ἢ κουρελιὲς παλιότερα στρώνονταν μὲ ψάθες (καλαμωτές).

Στὸν τοῖχο ἡ μεσάντρα ὅπου τοποθετοῦνται τὴν ἡμέρα τὰ σκεπάσματα τοῦ ὕπνου (παπλώματα, βελέντζες, τσέργες) καὶ τὰ προσκέφαλα. Στοὺς τοίχους ἕνα δυὸ ντουλάπια γιὰ τὸ ψωμὶ καὶ τἄλλα ἐπιτραπέζια κι ἄλλα μικροπράγματα. Στὶς ἄκρες τῆς μεσάντρας καμαροῦλες.

Στὰ παράθυρα παραπετάσματα, πάνω στὸ τζάκι ἡ λάμπα καὶ τὸ ρολόγι, σὲ μιὰ ἄκρη ἡ στάμνα μὲ τὸ νερό, ἕνα τραπέζι μὲ τραπεζομάντηλο.

Στὰ κελάρια κρεμαστάρια γιὰ τὰ φορέματα, σεντούκια μὲ εἴδη ρουχισμοῦ, ξηροὶ καρποὶ (καρύδια, ἀμύγδαλα) κρεμάθες σταφυλιῶν, ἀπιδιῶν, μήλων, οἱ στάμνες μὲ τὰ πετιμέζια καὶ τὰ γλυκά, τὰ πέτουρα, οἱ τραχανάδες, οἱ δίσκοι, οἱ κοῦπες γιὰ τὰ γλυκά, τὰ τραμαντζάνες, τὰ μποκάλια μὲ τὴ ρακή.

Ἕνα ἀπὸ τὰ δωμάτια τοῦ πάνω πατώματος χρησιμεύει γιὰ αἴθουσα ἐπισκέψεων. Ἐκεῖ οἱ σπιτικοὶ δέχονται τοὺς ἐπισκέπτες ὅταν κάποιος ἀπὸ τοὺς σπιτικοὺς ἔχει τὴν ὀνομαστική του γιορτή, δέχονται τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους τὴν κάθε χαρούμενη μέρα τοῦ σπιτιοῦ. Τὸ πάτωμα τοῦ δωματίου εἶναι στρωμένο μὲ πολύχρωμο ὑφαντὸ κιλίμι, γύρω ντιβάνια στρωμένα μὲ βελέντζες, τριγύρω ὑφαντὰ προσκέφαλα καὶ στὶς γωνίες μαξιλαράκια. Στὰ παράθυρα κουρτίνες κεντητές, στοὺς τοίχους φωτογραφίες, ἕνας μεγάλος καθρέφτης, ἕνα ἐρμάριο μὲ 4—5 συρτάρια καὶ πάνω του διάφορα κομψοτεχνήματα. Στὴ μέση τοῦ δωματίου τραπέζι μὲ λεπτοκεντημένο τραπεζομάντηλο. Τἄλλα εἶναι δωμάτια ὑπνου μὲ ντουλάπες καὶ κρεβάτια. Σὲ μερικὰ καὶ μεσάντρες καὶ ντουλάπια γιὰ φροῦτα καὶ ἄλλα πράγματα.

Ἔθιμα. Πρὶν μπεῖ ὁ θεμέλιος λίθος γίνεται ἐπὶ τόπου ἁγιασμός. Στὸ θεμέλιο λίθο ἀναγράφεται ἡ χρονολογία τῆς ἀνέγερσης τοῦ σπιτιοῦ καὶ κάτω ἀπὸ τὸ λίθο ἕνα νόμισμα. Δίπλα ἕνα μπουκαλάκι μὲ ἁγιασμό. Ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ παραθέτει γεῦμα στοὺς μαστόρους γιὰ τὸ γεγονὸς τῆς ἔναρξης τῶν ἐργασιῶν τῆς οἰκοδομῆς. Ὅταν οἱ χτῖστες τελειώσουν τὴν τοιχοποιία καὶ τὴ στέγη τοῦ σπιτιοῦ καὶ πρὶν ἀκόμη τοποθετήσουν τὰ κεραμίδια «ρίχνουν τὰ μπαχτσίσια», δηλ. τὰ δῶρα. Οἱ μαστόροι (χτῖστες) στήνουν πάνω στὴ στέγη δυὸ ξύλα ὄρθια καὶ ἀνάμεσα δένουν ἕνα σκοινί. Οἱ σπιτικοὶ καὶ οἱ συγγενεῖς τους προσκομίζουν τὰ δῶρα τους, ποκάμισα, μαντήλια, κάλτσες κ.λ. Ὁ πρωτομάστορας παίρνει τὸ δῶρο τοῦ καθενός, τὸ κρεμᾶ ἀπὸ τὸ σκοινὶ καὶ ἀναφωνεῖ σὲ τόνο μελωδικό, ἐνῷ οἱ ἄλλοι μαστόροι γύρω του χτυποῦν μὲ τὰ σφυριά τους πάνω στὰ ξύλα

ΚΙΝΗΣΙΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

ΑΙ ΟΜΑΔΕΣ Ε.Ε.Σ.Ν. ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

ΕΥΣΤΡ. ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ
Προέδρου Συλ. Ἄρτης

Εἶναι γενική ἡ πεποίθηση καὶ ἀναντίρρητη ἡ ἀλήθεια, πὼς ἕνα Κράτος, ἕνας Λαός, κατεστραμμένος ὑλικὰ καὶ ψυχικά, σὰν τὸ δικό μας, ἀπ' τὶς συμφορὲς τοῦ πολέμου, τῆς κατοχῆς καὶ τῆς ἀναρχίας, τότε μόνο μπορεῖ ν' ἀναδιοργανωθῆ, νὰ προοδέψη καὶ νὰ ἐπιβληθῆ, ὅταν ὅλοι του οἱ πολῖτες, καθένας στὸν κύκλο του, προσπαθήσουν νὰ συνεργασθοῦν μὲ ἀγάπη καὶ ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴν πραγματοποίηση τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. Τέτοιοι ὅμως πολῖτες μορφώνονται, ὅταν περάσουν τὰ παιδικὰ καὶ νεανικὰ τους χρόνια σὲ περιβάλλον ποὺ νὰ παρουσιάζη τὶς κατάλληλες εὐκαιρίες κατὰ τρόπο, ποὺ νὰ γεννηθοῦν καὶ νὰ ἐνισχυθοῦν κοινωνικὲς ἀρετές.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἔπρεπε, κατὰ τὴν μεταπολεμικὴ περίοδο, ἂν μποροῦμε νὰ ποῦμε, πὼς βρισκόμαστε, νὰ δοθῆ μεγαλύτερη προσοχὴ στὰ σχολεῖα, τόσο στὸ γενικὸ σκοπὸ τῆς ἀγωγῆς καὶ στὴν ὅλη σχολικὴ ζωή, ὅσο καὶ στὸ ὑλικὸ ὡρισμένων ἀναγνωσμάτων καὶ περιοδικῶν, ποὺ εἶναι τελείως ἀπροσάρμοστα στὸ μεταπολεμικὸ κύκλο τῶν παιδικῶν παραστάσεων. Δὲ ξεφεύγει δὲ καμμιᾶς στέγης. «Καλῶς ὥρισε τὸ μπαχτσίσι τοῦ (ὄνομα ἐκείνου ποὺ δωρίζει) μὲ τὸ δῶρο του ποὺ ἔφερε δι' ἀγάπη τῶν μαστόρων, ἐφιλοδώρησεν αὐτούς. Ὁ θεὸς νὰ τοῦ δώσει ὅτι ἀγαπᾶ ἡ καρδιά του, νὰ ζήσουν τὰ παιδιά του, νὰ ζήσει νὰ τὰ χαίρεται. Ὅσα λουλούδια στὰ βουνὰ καὶ χόρταρα στοὺς κάμπους καὶ φύλλα στὰ δέντρα, ὅσα καρφοπατήματα στοῦ Βαρδαριοῦ τὸν κάμπο, τόσα καλὰ κι' ἀγαθὰ νὰ τοῦ δίνει ὁ θεός. Εὐχαριστοῦμε τὸ δῶρο του».

Παραθέτουμε ἀκόμα ἕνα κεφάλαιο γιὰ δεῖγμα, μὲ ἀνανάπτυχτα τὰ λεπτομερειακὰ στοιχεῖα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
Ο ΠΟΤΑΜΟΣ

Ὀνομασία — Πηγὲς — Κοίτη — Ὄχθες — Ζῶα καὶ φυτὰ γύρω στὸν ποταμό. — Τὰ ψάρια. — Ὁ ποταμὸς τὶς διάφορες ἐποχές. — Νερόμυλοι. — Ὕδρευση καὶ ἄρδευση. — Ἡ γέφυρα. — Ροῦς καὶ ἐκβολή. — Αἰσθητικὴ ἄποψη τοῦ ποταμοῦ.

Ἡ Πατριδογραφία τοῦ χωριοῦ εἶναι ἔργο μὲ τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ καταπιαστεῖ ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ. Δὲν τοῦ εἶναι μονάχα ἀπαραίτητο γιὰ τὴ δουλειά του τὸ ἔργο αὐτό. Ὑπηρετεῖ κι ἄλλες ἀνάγκες κι ἄλλες σκοπιμότητες. Μὰ καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμα πολὺ σπουδαῖο. Φέρνει τὸ δάσκαλο σὲ ψυχικὴ ἐπαφὴ μὲ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ χωριοῦ, τὸν κάνει νὰ νοιώσει γι αὐτοὺς μιὰ βαθύτερη ἀγάπη. Γιατὶ εἶν' ἀλήθεια, οἱ ἄνθρωποι τοῦ χωριοῦ ζοῦνε ἀποξενωμένοι ἀπὸ τὸ χάδι καὶ τὴν προστασία τῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων. Καὶ μόνο ἕνας δάσκαλος φτωχὸς τοὺς πέφτει στὴ μοῖρα τους! νοῦ τὴν ἀντίληψη, ὅτι ἀσύγκριτα περισσότερο καὶ καλλίτερα συγκινοῦν τὶς ψυχὲς τῶν παιδιῶν πράξεις τωρινὲς ἀπὸ πράξεις τοῦ περασμένου καιροῦ, καθὼς καὶ μορφὲς τωρινὲς ἀπ' τὴν ἔξαρση φυσιογνωμιῶν τοῦ παληοῦ καιροῦ.

Ἀτυχῶς ὡς σήμερα δὲν ἐκινήθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν οὔτε οἱ ἀρμόδιοι τοῦ Κράτους, οὔτε οἱ ἐκπαιδευτικοί, ἐκτὸς ἐκείνων, ποὺ ἐνθουσιασμένοι ἀπ' τὴν ἀγάπη πρὸς τὸ παιδὶ καὶ τὴν Πατρίδα, προσάρμοσαν μόνοι τους τὴ δουλειά τους σύμφωνα μὲ τὴ σημερινὴ πραγματικότητα.

Τὸ κενὸ ὅμως αὐτό, κατὰ μεγάλο ποσοστό, ὅπως ἐμεῖς τοὐλάχιστον καταλάβαμε, τὸ ἀναπληρώνουν οἱ ὁμάδες Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος, ποὺ συστήθηκαν σὲ μερικὰ σχολεῖα, μὲ τὸ ἀξιόλογο περιοδικό τους, γιατὶ δίνουν τὴν κατάλληλη βάση ἐπάνω στὴν ὁποία μπορεῖ νὰ στηριχτῆ καὶ διαδοθῆ κάπως ἡ συνεργασία τῶν μικρῶν ἀτόμων γιὰ νὰ πετύχουν στὸν κύκλο τους, ὅ,τι οἱ μεγάλοι καὶ ἰσχυροὶ μποροῦν νὰ πραγματοποιήσουν.

Ὅσοι δὲ μὲ πραγματικὸ πόνο καὶ προσοχὴ παρακολούθησαν τὴ σπουδαιότητα στὸ ἔργο καὶ στοὺς σκοποὺς τῶν Ὁμάδων Ε.Σ.Ν., θὰ κατάλαβαν ἀσφαλῶς ὅτι ἡ προσαρμογὴ αὐτὴ στὰ σχολεῖα ὄχι μόνο ὠφέλειες δίνει, ἀλλὰ καὶ γεννάει τὶς σπουδαιότερες θρησκευτικὲς καὶ κοινωνικὲς ἀρετές, ἀφοῦ ἄλλωστε καὶ σύνθημα τῆς σημαίας τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. εἶναι τρεῖς μεγάλες ἀρετές: ἐργασία, ὑγεία, ἀλληλοβοήθεια καὶ διεθνὴς φιλία.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τῆς ὁμάδος ἀπὸ μαθητάς, ποὺ θὰ ἔχη τὴν ὑποχρέωση νὰ ἐπιτηρῆ, νὰ ἐπιβλέπη τὴν τάξη καὶ τὴν συμπεριφορὰ τῶν μαθητῶν, τὴν τήρηση βιβλίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς ὁμάδας, τῶν πράξεων, ἀποφάσεων, ἐνεργειῶν κτλ., θὰ παρουσιάζη τὴν εὐκαιρία στοὺς μαθητὰς ν' ἀποχτήσουν τὴν τάξη, τὴν ὄρεξη καὶ τὴν τυπικότητα στὴν ἐργασία. Ἡ διαχείριση δὲ τῆς μικρᾶς τους περιουσίας ἀπ' τὴ μηνιαία εἰσφορὰ τῶν μελῶν της καὶ ἡ ἀλληλογραφία μὲ ἄλλες ὁμάδες καὶ σχολεῖα θὰ κάνη τὰ παιδιὰ ἱκανὰ νὰ διευθύνουν καὶ νὰ σκέπτωνται μὲ σύνεση καὶ ν' ἀποχτήσουν εὐθύνες γιὰ ὅ,τι ἔκαμαν. Ἔτσι μὲ τὴν ἐνεργὸ συμμετοχή τους στὴ δράση τῆς σχολικῆς ζωῆς θὰ μποροῦν κατόπι στὴ δράση τῆς ζωῆς νὰ προαγάγουν τὸν ἑαυτό τους καὶ τὴν κοινωνία ποὺ θὰ ζήσουν.

Γι' αὐτὸ ἔρχεται σὰν ἀπαίτηση γιὰ τὰ σχολεῖα, νὰ κατευθύνουν προσεχτικὰ καὶ κατάλληλα τὴν ἰδέα αὐτή, γιατὶ κι' αὐτὴ εὐγνώμονα βοηθεῖ τοὺς σκοποὺς των.

Ἡ ὀρθὴ δὲ καθοδήγηση τοῦ Δασκάλου, μέσα στὶς ἄπειρες σχολικὲς ἀνάγκες, στὴ βοήθεια τῶν ἀδυνάτων καὶ φτωχῶν μαθητῶν κτλ., καθὼς καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς καὶ ἡ προσωπική του θέληση, θὰ κάνη τὰ παιδιὰ νὰ νοιώσουν τὶς ὠφέλειες ἀπ' τὴν ὀργάνωση αὐτὴ κι' ἔτσι μὲ τὸν καιρὸ θὰ πάρουν τὴν ἀλληλοεξάρτησή τους καὶ μαζὶ μὲ αὐτὴ θ' ἀνθίζη στὶς ψυχές τους τὸ συναίσθημα τοῦ ἀλληλοσεβασμοῦ καὶ τῆς ἀλληλοβοηθείας. Θὰ εἶναι τότε ἕτοιμοι, ὅταν μεγαλώσουν, νὰ ριχτοῦν στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς καὶ νὰ ἑνώνωνται γιὰ μεγαλύτερους κοινωνικοὺς καὶ Ἐθνικοὺς σκοπούς, μὲ καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα.

Διότι ἐκεῖνοι, ποὺ ἀπὸ μικροὶ θὰ συνηθίσουν νὰ συνεργάζωνται τίμια καὶ εἰλικρινὰ γιὰ ἕνα κοινὸ σκοπὸ καὶ πρὸ πάντων νὰ ἐνθουσιάζωνται γιὰ τὴ δουλειὰ ποὺ ἔχει ἠθικὸ καὶ ὠφέλιμο σκοπό, ἐκεῖνοι ποὺ ἀπὸ μικροὶ θὰ συνηθίσουν νὰ ὑπακούουν καὶ νὰ πειθαρχοῦν στοὺς ἐκλεχτούς των, θ' ἀπαλλαγοῦν ἀσφαλῶς ἀπ' τὸν στενόκαρδο καὶ ἀνικανοποίητο ἐγωϊσμό, τὴν πηγὴ τῆς δυστυχίας τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνιῶν.

ΤΕΛΕΤΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ

Πρωτοβουλία τῆς Ἐπιτροπῆς μαθητικῶν συσσιτίων Ἀργολίδος, ἐτελέσθη ἐν Ἄργει καὶ ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ ὁ Ἅγιος Πέτρος τὴν 23ην Νοεμβρίου ἐ.ἔ. τελετὴ ἀπονομῆς ἀναμνηστικῶν διπλωμάτων εἰς τοὺς ἀξιωματούχους καὶ ὁμαδάρχας τῶν μαθητικῶν κατασκηνώσεων τῆς ἐκπαιδευτικῆς περιφερείας Ἀργολίδος τοῦ θέρους 1947.

Εἰς ταύτην παρέστη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομος, ἐπίτιμος Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ κλῆρος τῆς πόλεως, ὁ κ. Δήμαρχος, ἅπασαι αἱ στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἀρχαὶ καὶ πλῆθος γονέων καὶ κηδεμόνων.

Κατ' αὐτὴν ὡμίλησεν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς μαθητικῶν συσσιτίων, Ἐπιθεωρητὴς Δημοτικῶν σχολείων κ. Παν. Παυλοῦρος, τονίσας τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τῶν μαθητικῶν κατασκηνώσεων τόσον ἀπὸ ὑγιεινῆς, ὅσον καὶ ἀπὸ μορφωτικῆς πλευρᾶς, τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ τῶν ἄλλων μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἐπιτυχῆ λειτουργίαν των, τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Σεβ. Ὑπουργείου Παιδείας, διαθέσαντος σεβαστὸν ποσὸν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, παρὰ τὰς σημερινὰς ἀντιξόους συνθήκας ποὺ διέρχεται ἡ Πατρίς μας καὶ τέλος τὸν ἀλτρουϊσμὸν τῶν ἡγηθέντων τῶν κατασκηνώσεων ἐκπαιδευτικῶν τῆς περιφερείας, ὡς καὶ τῶν μετὰ προθυμίας προσφερθέντων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τοῦ Γυμνασίου καὶ τῶν προσκόπων, ἀπονείμας πρὸς πάντας δίκαιον ἔπαινον διὰ τὰς παρ' αὐτῶν καταβληθείσας ἀόκνους προσπαθείας.

Δὲν παρέλειψε νὰ τονίση καὶ τὰ ἐπιτευχθέντα ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τῶν ἓξ παιδικῶν κατασκηνώσεων τῶν δύο περιόδων, εἰς τὰς ὁποίας ἔλαβον μέρος 650 μαθηταὶ τῶν δημοτικῶν σχολείων Ἄργους, Ναυπλίου καὶ Νέας Κίου, εὐχηθεὶς τὴν κατ' ἔτος πραγματοποίησιν τῶν μαθητικῶν κατασκηνώσεων τοῦ Ὑπ. Παιδείας, ὡς μονίμου θεσμοῦ.

Ἀκολούθως ὁ Σεβασμιώτατος, λαβὼν ὡς θέμα «τὸ ἐπαινεῖν ἀρετὴν ἀρετὴ ἐστί», δι' ἐμπνευσμένου λόγου καὶ μὲ τὴν διακρίνουσαν τὴν Αὐτοῦ Σεβασμιώτητα εὐφράδειαν, ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς κοινωνίας πρὸς πάντας τοὺς ἀνωτέρω, ἐξυμνήσας τὸ θεῖον ἔργον τοῦ διδασκάλου, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε ἐφείσθη κόπων, προκειμένου νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του διὰ τὸν μαθητὴν καὶ τὴν κοινωνίαν, καίτοι πολλάκις τοῦτο παραγνωρίζεται.

Μεθ' ὃ ἀνεγνώσθη πρᾶξις εὐαρεσκείας τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τοὺς συμμετασχόντας ἐκπαιδευτικοὺς καὶ ὁμαδάρχας καὶ ἀπενεμήθησαν τὰ ἀναμνηστικὰ διπλώματα παρὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου.

Κατὰ τὴν ἑορτὴν παρίστατο καὶ ὁμὰς μαθητῶν ἐκ τῶν συμμετασχόντων εἰς τὰς μαθ. κατασκηνώσεις, ἤτις ἔψαλε διαφόρους προσευχάς, ᾄσματα ἐθνικοθρησκευτικοῦ περιεχομένου καὶ ὅμοια ἐκ τῆς ζωῆς τῶν κατασκηνώσεων.

Ἡ τελετὴ ἔληξε μὲ τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνον καὶ μὲ καταφανῆ ἐνθουσιασμὸν τῶν παρευρεθέντων.

Ὁμοία καὶ διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν τελετὴ ἐγένετο τὴν 16ην Νοεμβρίου καὶ εἰς τὸ Ναύπλιον, εἰς τὴν ὁποίαν, ἐκτὸς τῶν διαφόρων τοπικῶν ἀρχῶν, παρέστη καὶ ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως Στ' περιφερείας κ. Γ. Ἀραβώσης.

Ὁ Σύνδεσμος
δημοδ)λων Ἀργολίδος

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Σύλλογον Ἀγρινίου. Οἱ συνάδελφοι Γ. Γεωργόπουλος καὶ Σπ. Χατζῆς κατέθεσαν τὴν συνδρομήν των.

Σύνδεσμον Μαγνησίας. Ἐλήφθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 19 ἔγγραφόν σας. Προγενέστερα ἐκδόσεις Διδ. Βήματος ἐξηντλήθησαν.

Σύλλογον Ρεθύμνης. Τὸ Δ. Βῆμα ἀποστέλλεται εἰς πάντας τοὺς συνδρομητὰς τοὺς διαλαμβανομένους εἰς τὰς ἀποσταλείσας καταστάσεις. Διὰ τὸν Σύλλογον ἀποστέλλονται 5 ἀντίτυπα ἐξ ἑκάστης ἐκδόσεως.

Ἐνισχύσατε τὸ Δ. Βῆμα ὄργανον τῆς Δ. Ὁμ)δίας

Σύλλογον Αἰγιαλείας. Τὸ Δ. Βῆμα ἀποστέλλεται τακτικῶς εἰς πάντας τοὺς συνδρομητὰς τοὺς διαλαμβανομένους εἰς τὰς ἀποσταλείσας καταστάσεις. Τακτικῶς ἀποστέλλεται εἰς τὰς συναδέλφους Λέντζου καὶ Κανελλοπούλου. Ἐφεξῆς εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν σχολείων Αἰγίου Φ' ἀποστέλλεται δι' ὑμῶν.

Σύλλογον Χίου. Ἐξ ἐνεργηθέντος ἐλέγχου ἐξάγεται ὅτι τὸ Διδ. Βῆμα ἀποστέλλεται τακτικῶς.

Μιχαὴλ Ἀνδρουλάκην, Γερακάρι — Ρεθύμνης. Δὲν εἴσθε ἐγγεγραμμένος εἰς τὰς καταστάσεις συνδρομητῶν τοῦ συλλόγου Ρεθύμνης. Τὸ ζήτημα τοῦ διακανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας τῆς ζώνης τῶν πρόσω καὶ τῆς διακοιτικῆς προαγωγῆς ἀποτελεῖ γενικὴν ἐπιδίωξιν τοῦ δημοσιοϋπαλληλικοῦ κλάδου πρὸς εὐνοϊκὴν λύσιν τῆς ὁποίας ἐνεργοῦμεν.

Δημ. Τσαγκαράκην, Θραψανὸ — Πεδιάδος. Ραδιόφωνα χορηγοῦνται εἰς τοὺς ἐξοφλήσαντας ὁλόκληρον τὸ ποσὸν μέχρι τῆς 10 8 47. Πάντες οἱ ὑπόλοιποι συνδρομηταὶ θὰ λάβωσι ἐκ τῆς δευτέρας παραγγελίας, ὁπότε θὰ καραληφθῶσι καὶ ραδιόφωνα μὲ μπαταρίας.

Ζαχ. Ἀρχοντάκην, Ὀρνὲς Ρεθύμνης. Τὸ Διδ. Βῆμα ἀποστέλλεται ἀνελλιπῶς.

Κούλα Χανιωτάκη, Γραφεῖον Ἐπιθεωρήσεως Πεδιάδος. Προαγωγή σας ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 278)6-12-47 Φ. Ε. Κ.

Εἰρήνη Καραβασιλείου, Μυτιλήνη. Ὁμοίως ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 267)24-11-47 Φ.Ε.Κ.

Ε. Ζαρπετάκην, Ρούστικα — Ρεθύμνης. Ἀναγνώσατε σχετικὰς εἰδήσεις παρόντος φύλλου.

Κων. Τσακμακίδην, Διευθυντὴν Σχολ. Γαλατινῆς. Δὲν κρίνεται δημοσιεύσιμον διότι θίγει ζήτημα, εὑρισκόμενον ἔξω τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ κλάδου. Ἂν ἐζήτει τὸν διορισμὸν τῶν ἀδιορίστων ἐκπαιδευτικῶν θὰ προσήγγιζε τοὺς σκοποὺς τῆς Ὁμοσπονδίας περὶ τῶν ὁποίων πολλάκις ἠσχολήθημεν, ὥστε νὰ μὴ προστίθεται εἴποτε νέον.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἐξεδόθη καὶ ἐκυκλοφόρησεν τὸ βιβλίον **«Μεταπολεμικοὶ προσανατολισμοὶ Ἑλληνικῆς Κοινωνικῆς ἀγωγῆς»** τοῦ κ. ***Βασιλείου Ἀνδρ. Τσίρμπα*** Διδάκτορος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Μονάχου, Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Δι' αὐτοῦ ἐπιδιώκεται ἡ ἔρευνα τοῦ προβλήματος τῆς συγχρόνου νεοελληνικῆς ἀγωγῆς καὶ ἡ συμβολὴ πρὸς δημιουργίαν γνησίου καὶ συγχρονισμένου ἑλληνικοῦ παιδαγωγικοῦ συστήματος.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
Κ. Σ. ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ
ΨΑΡΩΝ 41 - ΑΘΗΝΑΙ

ΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΜΑΣ

ΥΠΟΒΟΛΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Πρὸ καιροῦ ἐζητήθη ἀπὸ τοὺς Ἐπιθεωρητὰς Δημοτικῶν Σχολείων νὰ ὑποβάλουν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἀριθμητικοὺς κατὰ βαθμοὺς πίνακας τοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων.

Καίτοι ὅμως ἐπέρασεν πολὺς χρόνος δὲν συνεκεντρώθησαν ἀκόμη τὰ ζητηθέντα στοιχεῖα ἐξ ὅλων τῶν περιφερειῶν.

Τὸ ζήτημα ἐπείγει καὶ ἂς ἐνδιαφερθοῦν οἱ Σύλλογοι διότι σχετίζεται ἀμέσως μὲ τὸ ζήτημα τῶν περαιτέρω προαγωγῶν τῶν συναδέλφων δι' ὅλους τοὺς βαθμούς.

ΤΗΛΦΙΚΑΙ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΙ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Ἐξοχωτάτους
Ὑπουργὸν Συντονισμοῦ Στέφανον Στεφανόπουλον Βουλευτὰς Ἠλείας Ἰωάννην Γιαννόπουλον, Δημ. Γόντικαν, Διον. Κουκούλην, Δημ. Παπαδημητρίου, Σταῦρον Πελυζωγόπουλον, Βᾶσον Στεφανόπουλον, Ἠλίαν Τσεριώνην, ΑΔΕΔΥ, Διδασκαλικὴν Ὁμοσπονδίαν
Ἀθήνας

Ἀνύψωσις τιμαρίθμου ἐξανεμίσασα ἀναπροσαρμογὴν μισθολογίου, προκαλεῖ ἀπογοήτευσιν Διδασκαλικοῦ Κόσμου Περιφερείας μας καθιστῶσα προβληματικὴν διαβίωσιν. Ἐπικαλούμενοι ὑμετέραν ἀντίληψιν παρακαλοῦμεν ἐνεργήσητε χορηγηθῶσι τρόφιμα, ἱματισμὸς καὶ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις κατὰ τὰς ἑορτάς.

Πρόεδρος Συλλόγου
Δημ)λων Ἀμαλιάδος
Γεώργ. Μαραζιώτης

***

Ἐντείνατε ἐνεργείας σας ἀποσταλῶσιν ἐγκαίρως ἀναγγελθέντα παλτὰ ἐπεκτεινομένου τοῦ μέτρου εἰς τὰς συναδέλφους καὶ χορηγηθῶσιν πρὸς ἀντιμετώπισιν ἀνόδου τιμαρίθμου τρόφιμα μετὰ οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως.

Πρόεδρος Συλλόγου
Δημοδιδασκάλων Ἀμαλιάδος
Γεώργ. Μαραζιώτης

***

Παρακαλοῦμεν μεριμνήσητε ἵνα νορθωθῇ γενομένη ἀδικία διδασκαλίσσας αἵτινες ἀπεκλείσθησαν διανομῆς ἐπανωφορίων.

Πρόεδρος καὶ Γραμματεὺς
Συλλόγου Δημοδιδασκάλων Σύρου
Παπαδόπουλος *Γεράρδης*

***

Διαμαρτυρόμεθα διὰ μὴ χορήγησιν ἐπανωφορίων εἰς θήλεις δημοσίους ὑπαλλήλους.

Παρακαλοῦμεν ἐνεργήσετε ἐπεκταθῇ διανομὴ τούτων καὶ εἰς αὐτάς.

Νέα ἀνισότης μεταξὺ δημοσίων ὑπαλλήλων δημιουργεῖ μεγίστην ἀδικίαν.

Πρόεδρος καὶ Γραμματεὺς
Διδασκαλικοῦ Συλλόγου Χανίων
Βρανάκης *Πετρουλάκης*

ΤΟ ΕΠΙΔΟΜΑ Β. ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ Ο 13ΟΣ ΜΙΣΘΟΣ

Ἐπισκεφθέντες τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν διεμαρτυρήθημεν ἐντόνως, διότι περιεκόπη ἀπὸ τὸ 15)θήμερον τοῦ 13ου μισθοῦ τὸ ἐπίδομα Β. Ἑλλάδος.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς ὑπεσχέθη νὰ ρυθμίσῃ τὸ ζήτημα ἀμέσως καὶ νὰ διατάξῃ τὴν χορήγησιν τοῦ ἐπιδόματος εἰς τοὺς δικαιούχους.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΘΝΙΚΟΦΡΟΝΩΝ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΚΙΛΚΙΣ

Κιλκὶς 26-11-47

Πρὸς
τὴν Διδασκαλικὴν Ὁμοσπονδίαν
Ἀθήνας

Ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ σᾶς γνωρίσωμεν, ὅτι ἐξεδόθη καὶ ἐκυκλοφόρησε «Πατριδογνωσία Θεωρητικὴ καὶ Πρακτική» συγγραφεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Τριαντ. Παπαθεοδώρου Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτ. σχολείων περιφ. Κιλκίς, ὡς βοηθητικὸν τοῦ διδασκάλου.

Τὸ βιβλίον εἶναι πολὺ σύντομον καὶ περιέχει ὅ,τι ὑπάρχει κατεσπαρμένον περὶ Πατριδογνωσίας εἰς Παιδαγωγικὰ καὶ μὴ βιβλία.

Ἔχει σύντομα κεφάλαια, κεχωρισμένα εἰς μικρότερα τμήματα, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων ὑπάρχει «περίληψις». Ἕκαστον κεφάλαιον ἀναγινώσκεται ἐντὸς 2—5 λεπτῶν, ἐντυποῦται δὲ ἀμέσως τὸ περιεχόμενόν του διὰ τῶν περιλήψεων.

Εἰς τὰ κεφάλαια ταῦτα εὑρίσκονται ψυχολογικαὶ ἔρευναι καὶ ἐκθέσεις ἐπιθεωρήσεων. Ἐπίσης ἀπαντήσεις εἰς ὅλα τὰ ἐρωτήματα καὶ τὰ προβλήματα, δηλ. ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ μαθήματος, τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν τῆς ὕλης, τὸν ἀριθμὸν τῶν προσφερομένων κυρίων γνωρισμάτων εἰς ἑκάστην ἑνότητα, τὰς ἐποπτείας, τὸ παίγνιον, τὴν πατριδογνωστικὴν ἀρχήν, τὴν ἐνιαίαν διδασκαλίαν, τὴν ἀκολουθητέαν πορείαν καὶ ἐν γένει εἰς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν Πατριδογνωσίαν.

Εἰς τὸ βον μέρος περιλαμβάνονται διαγράμματα διαφόρων πατριδογνωστικῶν διδασκαλιῶν, ὡς καὶ τοιαῦτα κατὰ τὴν ἐνιαίαν μέθοδον.

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐκδοθὲν διὰ νὰ ξεκουράσῃ καὶ ἀνακουφίσῃ κάθε ἐκπαιδευτικόν, καλὸν θὰ εἶναι νὰ στολίσῃ τὴν βιβλιοθήκην ἑκάστου σχολείου, διδασκάλων καὶ νηπιαγωγῶν ἀκόμη.

Ὁ ἡμέτερος Σύλλογος συνιστῶν τὸ ὡς ἄνω βιβλίον τοῦ κ. Τριαντ. Παπαθεοδώρου, θὰ ἦτο εὐτυχὴς ἐὰν οἱ διοικοῦντες τὴν Διδ.Ὁμοσπονδίαν εἶχον τὴν καλωσύνην νὰ κάμωσι τὴν σχετικὴν διὰ τοῦ «Διδ. Βήματος» ἀγγελίαν περὶ τῆς ἐκδόσεώς του.

Τιμὴ ἑκάστου τεύχους διὰ τοὺς διδασκάλους δρχ. 5.000, διὰ τὰς σχολικὰς Ἐφορείας κτλ. δρχ. 10.000.

Οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ ζητήσωσι τοῦτο κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὸν συγγραφέα.

Μετὰ συναδελφικῶν χαιρετισμῶν

Ὁ Πρόεδρος Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Κ. Σπηλιόπουλος *Ι. Βασιλειάδης*

ΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΜΑΣ

Ἀναδημοσιεύομεν τοὺς κατὰ Συλλόγους συνδρομητὰς τοῦ Δ. Βήματος

ἀριθ.	Σύλλογοι	Συνολικὸς ἀριθ. συνδρομητῶν, τῶν βάσει καταστάσεων
1	Α'. Σύλλογος Ἀθηνῶν	74
2	Β'. » »	120
3	Γ'. » »	218
4	Δ'. » »	79
5	Σύλλογος Αἰγιαλείας	81
6	» Ἀμαλιάδος	143
7	» Ἀργολίδος	155
8	» Ἄρτης	73
9	» Ἀγρινίου	34
10	» Βοίου	64
11	» Βεροίας	61
12	» Γρεβενῶν	53
13	» Δράμας	116
14	» Ἐδέσσης	76
15	» Ζαγορ. Μετσόβου	100
16	» Θεσσαλονίκης	453
17	» Ἰωαννίνων	113
18	» Καβάλλας	40
19	» Κορινθίας	60
20	» Κερκύρας	12
21	» Λέσβου	209
22	» Λήμνου	40
23	» Μεσογείων	30
24	» Μεσολογγίου	34
25	» Νάξου	52
26	» Ναυπακτίας	100
27	» Κοζάνης	122
28	» Πωγωνίου	96
29	» Πατρῶν	190
30	» Πρεβέζης	43
31	» Πιερίας	132
32	» Ρεθύμνης	190
33	» Σάμου	96
34	» Σιατίστης	37
35	» Σύρου	36
36	» Σιντικῆς	102
37	» Τρικκάλων	135
38	» Τριπόλεως	251
39	» Φλωρίνης	72
40	» Χανίων	212
41	» Χίου	169
42	Συνδρομαὶ Ἀμερικῆς	16
43	Διάφοροι συνδρομαὶ	206
44	Σύλλογος Μαγνησίας	76
45	Σύλλογος Ἡρακλείου	313
	Σύνολον.	5114

Παρακαλοῦνται οἱ Σύλλογοι νὰ μᾶς γνωρίσωσι τυχοῦσαν διαφορὰν πρὸς διόρθωσιν.

ΔΩΡΕΑ ΟΜΟΓΕΝΟΥΣ ΕΞ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ἐν Χάβαρι καὶ ἐν τῷ Α'. Δημοτικῷ Σχολείῳ σήμερον τὴν 13 τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου 1947 ἔτους, ἡμέραν Σάββατον καὶ ὥραν 4η μ.μ. κατόπιν προσκλήσεως τῆς Διευθυντρίας τοῦ Σχολείου κ. Γεωργίας Πετροπούλου προσῆλθον εἰς ἔκτακτον συνεδρίαν τὸ Διδακτικὸν Προσωπικὸν τοῦ Α' ἐν Χάβαρι Δημοτ. Σχολείου.

Κατόπιν εἰσηγήσεως τῆς Διευθυντρίας τοῦ Σχολείου ἐκθεσάσης τὴν δωρεὰν τοῦ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ τῆς Ἀμερικῆς διαμένοντος ὁμογενοῦς καὶ συμπολίτου ἡμῶν κ. Ἰωάννου Μιχαὴλ Μεγρέμη, διὰ τοῦ τέως Διευθυντοῦ τοῦ Α'. Δημοτ. Σχολείου κ. Δημητρίου Πετ. Βελοπούλου, ἐνεργήσαντος τούτου διὰ τὴν ἀποστολὴν τεσσαράκοντα δολλαρίων (40) ἤτοι δραχμῶν τριακοσίων ἑξήκοντα χιλιάδων (360.000) ἄτινα διεθέσαμεν διὰ τὴν κατασκευὴν ἑνὸς Γραφείου τοῦ Σχολείου.

Ἀποφασίζομεν

1) Ὅπως ἐκφράσῃ τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας τοῦ προσωπικοῦ.

2) Αἱ φιλάνθρωποι αὗται πράξεις, ὅπως ἐξαρθῶσιν ἐνώπιον τῶν μαθητῶν.

3) Ὅπως ἐκφράσῃ καὶ δημοσίᾳ διὰ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ Περιοδικοῦ Διδασκαλικὸν Βῆμα τὰς εὐχαριστίας μας.

4) Ὅπως ἀντίγραφον τῆς παρούσης πράξεως ἀποσταλῇ ὑπὸ τῆς Δ)τρίας τοῦ Σχολείου πρὸς τὸν ὡς ἄνω δωρητήν.

5) Ἀντίγραφον τῆς παρούσης ὑποβληθῇ ἁρμοδίως πρὸς τὸν κ. Ἐπιθεωρητήν, τῶν Δημοτ. Σχολείων Περιφερείας Ἀμαλιάδος καὶ

6) Τέλος τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν ἐκφράσωσι τὴν εὐχὴν ὅπως τὸ παράδειγμα τοῦ καλοῦ συμπολίτου μας κ. Ἰωάννου Μιχ. Μεγρέμη μιμηθῶσι καὶ ἄλλοι ὁμογενεῖς, ἵνα ἐνισχύσωσι τὸ σχολικὸν ταμεῖον, καὶ ἐφοδιασθῇ τὸ Σχολεῖον διὰ τῶν ἀπαραιτήτων ἐποπτικῶν καὶ διδακτικῶν μέσων ἅτινα κατεστράφησαν ἢ ἀνηρπάγησαν ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς κατακτητῶν.

Ἐφ' ᾧ συνετάγη ἡ παροῦσα καὶ ὑπογράφεται ὡς ἕπεται.

Ἡ Διευθύντρια Οἱ Διδάσκαλοι
Γ. Πετροπούλου *Κ. Ψιούρης*
Ἀγγελ. Μαρίτσα
Ἰ. Μελιγκώνης

ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Τὸ ἁρμόδιον τμῆμα ἐποπτικῶν ὀργάνων διαθέτει καὶ δέχεται παραγγελίας διὰ τὰ κάτωθι εἴδη:

1) Ἀνεμομύλους παραγωγῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος πρὸς δραχμὰς 350.000.

2) Μπαταρίας ραδιοφώνων κλπ. πρὸς δραχμὰς 150.000.

3) Βωβοὺς χάρτας πρὸς δραχμὰς 4.000 ἕκαστον.

4) Εἰκόνας ἡρώων πρὸς δραχμὰς 3.500. Ἡ σειρὰ περιλαμβάνει (7 τεμάχια).

Τὰ ἀνωτέρω ὑπάρχουν ἑτοιμοπαράδοτα. Ὁμοίως δέχεται παραγγελίας διὰ τὰ κάτωθι εἴδη:

1) Ραδιόφωνα μετὰ μπαταρίας καὶ μὴ πρὸς δραχ. 550.000

2) Κινηματογραφικὰς μηχανὰς δύο κατηγοριῶν.

α) Βωβοῦ πρὸς δραχ. 600 000 ἑκάστη καὶ

β) Ὁμιλοῦντος πρὸς δραχ. 3.000.000 ἑκάστη.

Τὰ ἀνωτέρω εἴδη εὑρίσκονται ὑπὸ παραγγελίαν.

ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ζ'. περιφερείας Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως κ. Τρύφ. Παπαθανασίου

Ἐπάνω στὸ γραφεῖο τοῦ φίλου δημοδιδασκάλου Δ..., ποὺ πῆγα νὰ τὸν ἰδῶ στὸ σχολεῖο γιὰ κάποιο παιδί μου, ἠῦρα μιὰ θαυμασία ἐγκύκλιο τοῦ Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ κ. Τρύφωνος Παπαθανασίου, ποὺ ἔστειλε στοὺς διδασκάλους τῆς περιφερείας του, ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ τρέχοντος σχολικοῦ ἔτους.

Τὴν ἐδιάβασα μετὰ προσοχῆς. Μεταξὺ ἄλλων ἔγραφε:

«... Εἴσθε οἱ ποδηγέται τῆς Ἑλληνίδος νεότητος. Εἴσθε οἱ καλλιτέχναι τῶν λογικῶν ὄντων, τὰ ὁποῖα λαξεύετε μὲ τὴν σμίλην τῶν Ἐθνικῶν παραδόσεων μιᾶς ἀθανάτου Φυλῆς. Εἴσθε οἱ μυσταγωγοὶ τῶν ἀφθάρτων καὶ αἰωνίων ἀληθειῶν. Σεῖς μετρᾶτε τοὺς παλμοὺς τῆς νεότητος. Σεῖς ὁδηγεῖτε τὴν νεολαίαν εἰς τὰ ἄδυτα τοῦ Ἔθνους...».

Τότε θυμήθηκα τὰ λόγια τοῦ Θεανθρώπου, ποὺ ἔλεγε εἰς τοὺς μαθητάς του. «Σεῖς εἶσθε τὸ ἅλας τῆς γῆς...».

Ἔπειτα ἀπ' αὐτὰ κάμνω τὴν ἑξῆς σκέψιν:

Ἐφ' ὅσον ἔχομεν ἀνωτέρους ἐκπαιδευτικοὺς λειτουργοὺς μὲ ἠθικωτάτας ἀρχάς, ὅπως εἶναι ὁ κ. Παπαθανασίου, ὅστις διὰ τῆς ἐγκυκλίου του ἠλεκτρίζει, ἐνθαρρύνει, καθοδηγεῖ τοὺς διδασκάλους, ἀσφαλῶς θὰ ἐξέλθουν ἀργότερα ἀπὸ τὰ σχολεῖα μας φυτώρια μὲ ἠθικὰς ἀρχάς, ὁπότε, δι' αὐτῶν θὰ δυνηθῇ νὰ μεγαλουργήσῃ ἡ Ἀθάνατος Πατρίδα μας.

Αἴγιον Α. Β.